

10/2017

Porin Kirkkosanomat

Kirkkosanomien ulkoasu uudistuu, s. 3. Marko Rajamäen uusi elämä, s. 4.

**"Lapsi on
syntynyt meille"**

Jes.9:6

Tyhjän sylin tuska sairaalasielunhoitajan silmin, s. 5. Lähetystyö on Helena Valtoselle sydämen asia, s. 9.

15.12.2017

Pienessä on suurta

Vietämme tänä vuonna joulun juhlaa satavuotiaana itsenäisenä valtiona. Itsenäisyyden juhla näkyy Suomen lippuna joulukuussa, sinivalkoisina väreinä monissa koristeissa, joulumakeisissa ja myös vaikkapa jouluseinässä.

Joulu on Suomessa perinteikäs ja tärkeä juhla. Suomen jouluun kuuluu ainakin muistoissa talvi- ja kaunis ja puhutteleva luonto, jonka linnut ja muutkin eläimet saavat osansa joulun hyvästä mielestä ja herkuista.

Joulu on yhdessäolon ja hiljaisuuden aikaa. Toivottavasti myös joulurauha tavoittaa meidät. Tällainen joulu on meille lahja. Perustaltaan se ei ole meidän aikaansaannostamme.

Aika ajoin joulun viettämistä myös arvostellaan, niin tämänkin joulun alla. Jotkut eivät halua viettää kristinuskoon perustuvaa joulua ja jotkut eivät sallisi muutenkaan sitä viettävän.

Joulu ei kuitenkaan ole kiinni mielipiteistä. Seimen Jeesuksen syntymäpäivä tulee joka vuosi riippumatta mielipiteistämme tai siitä, miten joulua vietämme tai emme vietä. Joulu on lahja, seimen vauvassa meihin kohdistuu Jumalan rakkaus, joka on tarkoitettu kaikelle kansalle.

Kyllä me tällaista juhlaa saamme hyvillä mielin viettää.

Pienessä vauvassa, vaikkapa kastetilaisuudessa, on näkyvissä suuri elämän ihme. Niin myös seimen Jeesus-lapsessa.

Jumalan siunaama Vapahtajan syntymäjuhla kaikelle kansalle!

Kari Erkkola
päätoimittaja
kari.erkkola@ev.fi

s u o j a t i e

Jumala ennen keisaria

— Olette kuulleet keisarin käskyn, toimikaa sen mukaan, käskytti roomalainen sotilas Joosefia ja Mariaa Porin seurakuntakeskuksessa taannoin nähdystä Kuningas tulee – jouluvuorukassessa.

Keisari Augustus oli aikansa mahtavin hallitsija. Hän tahtoi ulottaa valtansa kaikkialle. Siksi jokaisen piti kirjoittautua veroluetteloon siellä, mistä hänen sukunsa oli kotoisin.

Ihmisiä ei kysytty, sopiko ajankohda heille. Ei myöskään huolehdittu ruuasta eikä majapaikoista. Kukaan sai selvittää niin kuin parhaiten taisi.

Joosef ja viimeisillään raskaana oleva Maria taivalsivat pitkän matkan Nasaretistä Beetlehemiin. He joutuivat eläinten suojaan, koska muut olivat jo ehtineet varata paremmat yösijat.

Yksilöt jäivät byrokratian rattaisiin ja kukaan valvoi vain omaa etuaan. Keisari Augustuksen suunnitelmaa ennen oli kuitenkin Jumalan suunnitelma.

Suomen lippuja joulukuuseen

Muistatko ajan, jolloin joulukuusta kiersi pienistä Suomen lipuista koostuva koristenauha? Ja toinen ketju muiden maiden lippuja. Minä muistan.

Lapsena tosin en ymmärtänyt lippujen kristillistä symboliikkaa: sitä, että Jeesus syntyi kaikkien kansojen Vapahtajaksi.

Kerrotaan, että sotien aikanaan haluttiin vaalia jouluperinnettä ja tuoda joulukuusi korsiin, jos vain mahdollista. Ilmeisesti silloin yleisty tapa käyttää vain Suomen lippuja, ei muiden maiden.

En ole nähnyt kauppoissa suomenlippunauhoja. Ostaisin kuuseemme, jos näkis. Ostaisin satavuotiaan Suomen kunniaksi ja niiden veteraanien ja edellisten sukupolvien kunniaksi, jonka ansiosta meillä on itsenäinen maa.

Ja Jumalan kunniaksi. Hänellekään emme ole jotain massaa, vaan jokainen on tärkeä, oma persoonansa, tiettyyn kansakuntaan, rotuun tai heimoon kuuluva ainutlaatuinen ihminen. Nimeltä kutsuttu.

malan suunnitelma. Ihmiset eivät voineet estää sitä toteutumasta.

Jeesus-lapsi syntyi eläinten seimeen pelastajaksemme. Paimenet saivat ensimmäisenä kuulla ihmeellisen viestin. Jumalan poika oli syntynyt heitäkin varten. Heidän ei enää tarvinnut pelätä Jumalaa, vaikka ensin hämmästyivät säikähtäin.

Enkelit lauloivat Jumalan ylistystä heidän työpaikallaan. Jouluyönä vain muutamat saivat tietää, mitä oli tapahtunut. Vei vuosia ja vuosikymmeniä ennen kuin tieto saavutti isommat ihmisjoukot.

Nyky-suomalaisilla on enemmän valinnanvapautta ja paremmat mahdollisuudet kuin Marialla ja Joosefilla aikoinaan. On sähköinen asiointi, valtakirjat ja mahdollisuus varata ma-

joitus. Me voimme saada jopa tiedon liikenneyhteyksistä ja matkakohteen säästä.

Kaikkia ei kuitenkaan voi valita tai ennakoita. Moni kaipaa kaunista, lumista joulumaisemaa, joka täällä länsirannikolla jää kuitenkin useimmiten haaveeksi. Muutamat meistä joutuvat vastoin tahtoaan töihin joulunpyhiksi.

Joskus taas perheen yhteiseen jouluun ladataan liian suuria odotuksia. Siinä tapauksessa pienikin epäonnistuminen saa mielet kuohuksiin. Sairaus, läheisen kuolema ja monet muut vastoinkäymiset tulevat kohdallemme tahto-

”Joulun tärkein sanoma on tarkoitettu elämän murjomallekin.”

mattamme. Joulumieli voi olla täysin hukassa, jos elämään on kasaantunut vastoinkäymisiä.

Joulun tärkein sanoma on tarkoitettu elämän murjomallekin. Enkelien viesti kuului: ”Jumalan on kunnia korkeuksissa, maan päällä rauha ihmisillä, joita Hän rakastaa. Jumalan poika syntyi maailmamme. Hän toi meille toivon ja pelastuksen.”

Jumala ei poista elämän harmeja eikä vastoinkäymisiä. Paimenten työt pysyivät yhtä raskaina ja hankalina kuin ne olivat ennen Jeesuksen syntymää. Marian ja Joosefin yösiä ei muuttanut keisarin palatsiksi.

Heidän mielessään liikkui kuitenkin jotain kokonaan muuta kuin nuo ankeat olosuhteet. Maria katki sydämeensä kaiken, mitä oli tapahtunut. Hän ei voinut pitkään aikaan lähteä minnekään kertomaan onnestaan, mutta omassa mielessään hän saattoi riemuita.

Paimenet sen sijaan lähtivät liikkeelle. He kertoivat monille ihmisille, mitä olivat nähneet ja kuulleet. He eivät välittäneet siitä, mitä heistä ajeltiin. Ilosanoma oli saatava liikkeelle.

PIRJOTIIRA
MERI-PORIN SEURAKUNNAN KAPPALEINEN

luo. Ja kynttilöistä, jotka viittaavat Jeesuksen maailman valona.

Itse asiassa ei tarvitse olla edes turvapaikanhakijoita, joille kertoo tämä. Eikä tarvitse olla seurakunnan tila, mihin kuusta haetaan. Ihana tavallinen suomalainenkin voi olla vierastanut siitä, miksi joulua oikeastaan vietetään.

Siunattua joulun aikaa jokaiselle!

MARJAANA PERTTULA
MARJAANA.PERTTULA@GMAIL.COM
PORILAINEN TOIMITTAJA JA FILOSOFIAN MAISTERI.

Porin Kirkkosanomien

Julkaisija: Porin evankelis-luterilainen seurakuntayhtymä. **Päätoimittaja:** Kari Erkkola. **Toimitussihteeri:** Matti Kuhna. **Toimitusneuvosto:** Porin seurakuntien viestinnän neuvottelukunta. **Osoite:** Hallituskatu 9 b, 28100 Por. **Puhelin:** 0400 309 815. **Internet:** kirkkoporissa.fi. **Sähköposti:** tiedotus@poriev.fi. **Taitto:** Kotimaa Oy, PL 279, 00181 Helsinki. **Jakelu:** Posti Oyj. Jakeluhuomautukset p. 0400 309 815. **Ilmoitusmyynti:** Kotimaa Oy, Pirjo Teva, p. 040 680 4057. **Yksitystilaus:** 10 euroa vuosikerta. **Seuraava numero ilmestyy 26.1.2018**

Kohti uutta. Graafikko Timo Saarinen ja Kirkkosanomien tuleva taittaja, kuvittaja ja graafikko Tiina Liivola Porista näyttävät uutta tuotetta.

Kirkkosanomien ulkoasu uudistuu perusteellisesti

Vuodenvaihteen jälkeen ilmestyvä lehti on aiempaa visuaalisempi ja keveämpi.

Porin Kirkkosanomien on kokemassa täydellisen ulkoasu-uudistuksen, jonka seurauksena nykyinen, vuodelta 2004 peräisin oleva formaatti jää historiaan vuodenvaihteessa.

Kummatkin formaatit ovat järvenpääläisen graafikon Timo Saarisen kehittelemiä. — Uusi ulkoasu on mielestäni hyvin paljon aikansa näköinen, ja tämän jälkeen Porin Kirkkosanomien kestää vertailun kaikkiin laulettiin. Lehtiuudistusta tehtäessä ei pidä tavoitella mitään erikoisuuksia, sillä lehdele on aina tärkeää säilyttää luettavuutensa ja visuaalisuutensa. Lisäksi lehdeksi pitää olla tärkeitä erilaisille lukijoille, Saarinen toteaa.

Lehden on hänen mielestään aika ajoin uusiuduttava, sillä aika kohtelee julmasti hyväkin ulkoasu. Sopivaksi uudistusväliksi hän suosittelee viittä vuotta.

Sisältö ratkaisee

Timo Saarisen mukaan hyvä kirkkollinen lehti on tyylikkään ulkoasun ja kiinnostavan sisällön yhteisumma.

— Ulkoasu ei ole lehden sisällön ympärille kääritty kaunis lahjapaperi, vaan teksti, kuvat ja niiden graafinen asu yhdessä muodostavat lukijalle näkyvän sisällön.

Seurakunnallisten lehtien tekijöiden pitää Saarisen mielestä jatkuvasti nostaa esiin tarinoita, koska ne kiinnostavat lukijoita. Jo

lyhyt uutinen voi sisältää tarinan.

Kaikkien lehdistä on ajan kuluessa muodostunut oma ulkoasutyylinsä, myös kirkkolleille.

— Tämä on kirkollisten lehtien kannalta oikeastaan vahingollista, koska se johtaa niiden keskinäiseen vertailuun. Kuitenkin kirkollista lehteä pitäisi verrata saman paikkakunnan muihin lehtiin, Saarinen painottaa.

Ei vain sisäpiirille

Seurakunnat joutuvat nykyään ankarasti miettimään sitä, miten saada sanomansa perille.

— Oma lehti pitää saada jaettua niin monen talouteen kuin mahdollista. Erityisesti pitää huomioida ei-aktiiviset seurakuntalaiset, mikä merkitsee sitä, ettei viestinnän sisältö saa kohdistua vain sisäpiirille, vaan sen pitää aueta kaikille, Saarinen tähdentää.

Vaikka sähköinen viestintä korostuu kirkossa yhä voimakkaammin, ei seurakuntalehdistä hänen mielestään tule tehdä mitään klikkausten areenaa.

— Sisäpiirimäisyys on edelleen sähköisen kirkollisen viestinnän ongelma.

”Hyvä kirkkollinen lehti on tyylikkään ulkoasun ja kiinnostavan sisällön yhteisumma.”

TEKSTI: MATTI KUHNA
KUVA: RAINO SALMIJÄRVI

Fakta

Kirkkosanomien ulkoasu-uudistus

- Visuaalisuus, grafiikka ja värit korostuvat aiempaa enemmän.
- Uudessa formaatissa on mukana aikakauslehtimäisiä elementtejä, kuten leikattua tabloidia, sisällön teemoituksen korostaminen ja keskiaukeaman iso haastattelu.
- Palvelujournalismia pyritään korostamaan menosivulla muun muassa uudenlaisten nostojen avulla.
- Lehden koko ja sivumäärä pysyvät entisellään.
- Uudistuksen suunnittelu alkoi keväällä.

Avustukset kirkollisiin tarkoituksiin ennallaan

Porin ev.lut. seurakuntayhtymä on budjetoinut ensi vuodelle vajaat 370 000 euroa avustuksiin kirkollisia kohteita varten. Määrä on parin tuhannen euron tarkkuudella tarkkuudella sama kuin tänäkin vuonna.

Lähetystyö käsittää koko summasta 292 000 euroa. Suurimman yksittäisen avustussumman eli 97 300 euroa saa ensi vuonna Suomen Lähetysseura.

Sairaalasielunhoidon kustannuksista päätös

Porin ev.lut. seurakuntayhtymän on määrä maksaa sairaalasielunhoidosta ensi vuonna 49 000 euroa, jos kaikkien satakuntaisten seurakuntien kesken syntyy sopimus sairaalasielunhoidon kustannusten jaosta.

Samassa yhteydessä kaikki vanhat sairaalasielunhoitoa koskevat sopimukset seurakuntien kesken lakkaavat.

Kaikkien satakuntaisten seurakuntien kulut sairaalasielunhoidosta ovat ensi vuonna yhteensä 135 000 euroa. Toiseksi suurin maksaja on Rauman kaupunki 24 000 euron osuudellaan. Kustannusten lähtökohtana ovat 2,25 viran kustannukset.

Kokonaisprosessissa on kyse säästöistä. Yksi sairaalapastorin virka lakkautettaisiin Harjavalasta, mutta sama viranhaltija saisi viran Satakunnan keskussairaalaan Porissa.

Porin yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi kustannusten jakoa koskevan sopimuksen Porin osalta kokouksessaan marraskuun lopulla.

Seurakuntavaaleihin varataan 60 000 euroa

Porin ev.lut. seurakuntayhtymä varaa ensi vuoden syksyllä käytäviin seurakuntavaaleihin 60 000 euroa. Porin yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi määrärahasiirron osana ensi vuoden budjettia marraskuun lopun kokouksessaan.

Seurakuntavaalit järjestetään ensi vuonna 18. marraskuuta. Ennakkoonäestys kestää viisi päivää ja järjestetään tiistaista lauantaihin 6. - 10.11.2018.

Ristin tie palaa Porin pääsiäiseen

Ristin tie on otettu mukaan Porin ev.lut. seurakuntayhtymän vuoden 2019 ja 2020 toimintasuunnitelmiin. Asiaa kertoi taannoin Luthernäytelmän ohjaaja Matti Mäntylä näytelmän tekijöiden karonkassa Rantakartanossa.

Ainakin suositettu näytelmä on ollut, koska Mäntylän mukaan häneltä on usein kysytty sen uudelleen esittämistä. Takavuosina esitettyä pääsiäisnäytelmää on toivottu takaisin jo pitkään.

Lopullisen päätöksen asiasta tekee aikanaan Porin yhteinen kirkkoneuvosto.

Seurakunnat Suomi-Areenan suunnitteluun

Porin ev.lut. seurakuntayhtymän seurakunnat osallistuvat Suomi-Areenan suunnitteluun ja järjestelyyn. Jokaisesta kuudesta seurakunnasta on juuri nimetty 1-2 ihmistä Porin työryhmään ja Suomi-Areena -työskentelyyn.

Tarkoituksena on tällä tavalla saada seurakuntien näkemykset esille ja tekemiseen uusia ajatuksia.

Seurakuntayhtymä on varannut tapahtumaa varten 10 000 euroa tulevan vuoden budjettiin.

Suomi-Areena järjestetään ensi kesänä Porissa 16.-20. heinäkuuta. Päinvastoin kuin viime kesänä, ei kirkko enää tällä kertaa lukeudu tapahtuman pääjärjestäjiin.

Keiholehti valtuustoon Uusitalon tilalle

Porin yhteinen kirkkovaltuusto on myöntänyt eron luottamusteostaan kirkkovaltuutettu Reetta Uusitalolle.

Hänen tilalleen valtuustoon nousee vaalikauden loppuajaksi varavaltuutettu Esko Keiholehti.

“Ehkä sain apua ylhäältä”

Marko Rajamäki kertoo saaneensa tärkeän opetuksen sairausvuosinaan. Pitää muistaa kiittää tästä hetkestä, luovuttaa ei saa. Tukea hän on saanut äidiltään Airi Rajamäeltä (vas.) ja diakoniatyöntekijä Lea Rantamaalta.

Marko Rajamäki palasi sängyn pohjalta ja pitkästä muistamattomuudesta takaisin normaaliin elämään.

Jos porilainen Marko Rajamäki saisi piirtää elämästään paperille pitkän janan, olisi siinä ainakin kaksi toisistaan selkeästi erottuvaa osaa. Olisi jakso A ja sitten jakso B.

Tai oikeastaan jana voitaisiin tarkkuuden vuoksi jakaa jaksoihin A, B ja C.

A tarkoittaa aikaa ennen aivoinfarktia, B kuuden vuoden osin vaikeaa sairastelua muistamattomuuden tiloihin ja C nykyistä kohtalaisen normaalia ajanjaksoa.

— Olen saanut uuden mahdolli-

suuden, Rajamäki kiittelee ynnätesään kaikkea.

Facebook-sivullaan hän toteaa,kin olevansa niitä ihmisiä, jotka saavat elää toista elämää.

Kohtalokas leikkaus

Mutta palataanpa ajassa vuosia taaksepäin. Kaiken taustalla ovat niskakivut, jotka olivat sekä lapsuuden peruja että seurausta aikuisena koe-

tusta kolarista.

Diagnoosina oli välilevytyrä, joka vaati hoitoa, joten Rajamäki ha-

keutui leikkaukseen Turkuun syyskuussa 2010. Operaation yhteydessä hänelle oli määrätty asiantuntijien suntu turvaamaan aivonesteen tasapainoa.

Kaikki ei kuitenkaan mennyt suunnitelmien mukaan. Leikkauksen pöydällä hän sai aivoinfarktin ja -verenpuodon. Rajamäki itse puhuu hoitovirheestä.

Ei tässä maailmassa

Niin tai näin, tästä alkoi Rajamäen kuusi vuotta kestänyt pimeä vaihe, jonka ensimmäisestä noin kolmesta vuodesta hän ei muista paljoakaan. Hän makasi sängyssä täysin autettavassa tilassa.

tavana.

Toipuminen jatkui Hopeaharjussa Noormarkussa, jonne Rajamäki siirrettiin jossain vaiheessa. Hiljainen kuntoutuminen eteni lopulta siihen pisteeseen, että Rajamäki ymmärsi, ettei enää kuulunut laitokseen.

Yksi konkreettinen rajapää oli 1.9.2016, jolloin Rajamäki saattoi muuttaa omilleen.

Mistä paraneminen lähti liikkeelle?

— Hyvä kysymys, johon en itsekkään oikein osaa antaa vastausta. Ehkä sain apua ylhäältä, Rajamäki vastaa.

Monessa mukana

Hän toteaa toistuvasti saaneensa uuden elämän. Hän on jättänyt erakomaisen elämäntavan taakseen ja käy paljon erilaisissa tilaisuuksissa ja kerhoissa. Yksi tällainen on aivo-

”Voin todeta, että huolta on pidetty. En ole jäänyt tyhjän päälle.”

Lääkärin ennuste oli heikko, ja he olivat jo luopuneet toivosta.

Äiti Airi Rajamäki muistelee, että kun noina aikoina oli juhlatilaisuuksia, Marko puettiin niitä varten asianmukaisesti ja tuotiin paikalle pyörätuolissa.

— Valokuvista voi päätellä, ettei hän silloin ollut tässä maailmassa.

Sairastelu heijastui myös fyysikassa.

— Alimmillani painoin vain 45 kiloa. Silloin tuntui, ettei tästä tule mitään, Rajamäki muistelee.

Hälytys esirukoukseen

Airi-äidille pojan vastoinkäymiset olivat luonnollisesti raskas asia.

— Markon aallonpohja oli kauheaa aikaa. Istuin ja itkin kädet ristissä. Olisin halunnut tehdä Jumalan kanssa vaihtokaupan, jossa olisin ottanut pojan vaivat itselleni, mutta eihän sellainen tietenkään ollut mahdollista.

Äiti kuitenkin laittoi toimiksi muulla tavalla. Hän kävi hengellisissä tilaisuuksissa ja patisteli ihmisiä esirukouksiin poikansa puolesta.

— Luulen, että Äiti oli tuolloin asiansa vuoksi hyvin tuttu näky esimerkiksi Toejoen pappilassa järjestetyissä hengellisissä tilaisuuksissa, kertoo Rajamäet 26 vuotta tuntenut diakoniatyöntekijä Lea Rantamaa Keski-Porin seurakunnasta.

Kuusivuotiskokouksen toisen vaiheessa valo alkoi hiljalleen kajahtaa. Rajamäki pääsi jo hiljalleen liikkeelle rullattorin ja kuljetuspalveluiden avulla, vaikka olikin edelleen Antinkartanossa hoidet-

infarktin läpikäyneiden vertaistukiryhmä.

Lisäksi hän kuntoilee, marjastaa, osallistuu tanssikursseille ja opiskelee espanjan kieltä. Parinkymmenen kilometrin pituisen marjastusmatkan hän saattaa muuta mutkitta vetää polkupyörällä.

— Aikataulu tahtoo olla tiukka, kun minulla on niin paljon harrastuksia.

Huolta on pidetty

Poikansa rinnalla koko ajan ollut Äiti-äiti itse puhuu ihmeperäntymisestä.

— Jos rukouksella on jotain voimaa, niin tämä on juuri sellainen tarina.

Empien poika myöntää, että siitä tässä todellakin voi olla kysymys. Hänen mukaansa äiti jatkoi rukousta silloinkin, kun muut olivat jo luovuttaneet. Myös Lea Rantamaa on asiasta samaa mieltä.

— En ole mikään uskova, minulla on aivan oma suhde yläkertaan. Silti voin todeta, että huolta on pidetty. En ole jäänyt tyhjän päälle, Marko Rajamäki toteaa.

Äiti ja poika ovat puheliaita. He muistelevat kaikkea tapahtunutta innokkaasti ja mutkattomasti.

Yksi puuttuu

Edellisessä elämässään Rajamäki asui mökissä Merikarvian Kasalassa. Asuinympäristöön kuului punainen tupa ja perunamaa, mistä elämäntyylillä hän piti paljon.

— Nyt en sitä enää halua, kun minulla ei ole varaa pitää autoa ja kun olen sosiaalistunut. Tässä hetkessä minulla on paljon ihania ihmisiä ympärilläni. Ei tässä enää puutu kuin vaimo ja lapsi.

Uuteen vaiheeseen kuuluu myös sopu menneisyyden kanssa. Marko Rajamäki korostaa, ettei mielestään ole katkera olosuhteille eikä mahdollisille syyllisille, vaikka voisi pitää isoakin numeroa hoitovirheestä.

TEKSTI JA KUVA: MATTI KUHN

Fakta

Marko Rajamäki

- Syntynyt Porissa 1972.
- Ammatiltaan maatalouslomittaja, sairaseläkkeellä vuodesta 2009.
- Harrastaa liikuntaa, kerhotoimintaa, marjastusta ja espanjan kielen opiskelua.
- Sinkku.

Konkreettinen paikka näkymättömälle surulle

Sairaalapastori Rajja Kiviniitty asettamassa muistokynttilää Tyhjän Synin muistopaikalle Porin vanhalla haustausmaalla.

Kun Tyhjän synin muistopaikka avattiin Porin Vanhalla hautausmaalla lokakuussa, näki siitä Kirkko Porissa -Facebook-sivulle tehdyn päivityksen lähes 30 000 ihmistä. Porin evlut. seurakuntayhtymän sairaalapastori Rajja Kiviniitty näkee tässä ihmisten tarpeen.

— Tämä osuu pienen lapsen menettämiseen liittyvään suruun sekä sen herättämiin tunteisiin. Varmaan on nitäkin, joilla ei ole omaa menetystä, mutta kokevat silti pienen lapsen kuoleman koskettavana asiana. Vaikka ei olisi itse menettänyt vauvan tai sikiön, joka on yli 22-raskausviikkoinen tai painaa vähintään puoli kiloa, hoitaminen ja hautaaminen tapahtuvat samalla tavalla kuin elävänä syntyneenkin.

Menetyksen käsittelyä

— Tyhjän synin muistopaikka tarjoaa konkreettisen paikan näkymättömälle menetykselle. Se voi tuoda lohtua niille, jotka kaipaavat konkreettista paikkaa surra. Lapsettomien yhdistyksen Simpukka ry:n toiminnanjohtaja Johanna Repo kuvailee.

”Vaikka vanhemmat saisivat myöhemmin lapsen, ei se koskaan korvaa kuolleena syntyntä lasta.”

Rajja Kiviniitty näkee Tyhjän synin muistopaikan lapsensa menettämisen paikkana.

— Se viittaa raskauden aikaiseen

surua, Kiviniitty kertoo. Esimerkiksi pieni keskonen kuolee muutaman päivän ikäisenä, tai sitten lapsi kuolee myöhemmin joko tapaturmaisesti, onnettomuuteen tai rukuuteen. Toiset kärsivät lapsettomuudesta, eikä heillä ole kokemusta lapsen saamisesta, ainoastaan menettämistä.

Ohjeet olemassa

Kuolleena syntyneiden hautaamisesta löytyvät valtakunnalliset ohjeet, joiden mukaan kohtuun kuolleen vauvan tai sikiön, joka on yli 22-raskausviikkoinen tai painaa vähintään puoli kiloa, hoitaminen ja hautaaminen tapahtuvat samalla tavalla kuin elävänä syntyneenkin.

Hän saa virallisen ”Lupa hautaamiseen” -todistuksen, joka toimitetaan hautauspaikkaan.

— Synnytyssairaalassa kohtuun kuollut synnytetään normaalisti alateitse. Vanhemmat saavat pidentä vauvaa ja viipyy hänen luonaan ilman mitään kiirettä. Vauvalle voi pukea omat vaatteet. Sairaala antaa perheelle muistoksi vaikkapa vauvan jalanjäljen tai hiuskiehkuran, sekä pituuden ja painon. Vanhempia ohjataan kaikkiin tavoin haudajaisjärjestelyissä, Kiviniitty kertoo.

Sovittavia asioita

Haudajaiset voivat tapahtua perheen asuinpaikalla. Perhe saa valita arkkuhautaamisen tai tuhkaamisen.

— Seurakunnan kanssa voi sopia, soitetaanko sanomakelloja tai luetaanko jumalanpalveluksen yhteydessä, että perheeseen on syntynyt kuollut vauva. Nämä ovat sielunhoidollisia toimenpiteitä, jotka lähtevät siitä, tukevatko ne vanhempien

surua, Kiviniitty kertoo.

Ennen 22. raskausviikkoa kuolleena syntyneille voidaan vanhempien toivomuksesta sielunhoidollisin perustein myös toimittaa siunaus- ja rukoushetki. Lääketieteellisesti kyse on keskenmenosta.

— 12–21 -viikkoinen sikiö vietään sairaalan toimesta tuhkaavaksi Käppärän hautausmaan krematorioon, ja tuhka haudataan nimettömästi hautausmaan muistolehtoon. Erillistä hautauslupaa ei tällöin tarvita. Tuhkaaminen ja tuhkan hautaaminen muistolehtoon ovat vanhemmille ilmaisia.

Ensiapua tarjolla

Sairaalapastori on yleensä se, joka menee sairaalassa tapaamaan vanhempia akuutin surun hetkellä.

— Sairaalan henkilökunta kertoo vanhemmille, että sairaalapapin kanssa pääsee keskustelemaan menetyksestä, surusta ja siunaamiseen ja hautaamiseen liittyvistä käytännön kysymyksistä.

— Nuoret vanhemmat eivät usein ole kokeneet läheisen hautaan saattamista, jolloin surussa ja shokissa on paljon kysymyksiä. Sairaalapastori neuvoo näissä asioissa mielellään.

Sairaalapastoriin voi olla yhteydessä myös myöhemmin, kun haluaa tulla kertomaan, miten vanhemmat nyt voivat, tai esimerkiksi silloin kun perhe saa toisen vauvan.

— Vaikka vanhemmat saisivat myöhemmin lapsen, ei se koskaan korvaa kuolleena syntyntä lasta, Kiviniitty lopettaa.

VAULA WRANG

Yhteistyöllä jo pitkät perinteet

Lastenhojaaja Sirpa Kosken pelikärryn myötä seurakunnan kerhopiste syntyy hetkessä eri puolille Naisten ja Lasten taloa.

Seurakuntaa tarvitaan sairaalassa.

Jo neljäkymmentä Porin seurakunta ovat olleet sairaalamaailmassa lapsia ja heidän perheitään varten. Vaikka seurakuntien työntekijät ovat vaihtuneet, on ajatus pysynyt samana: seurakunnan tulee olla siellä, missä ihmiset ovat, myös sairaalassa.

Tällä hetkellä Satakunnan keskussairaalan Naisten ja Lasten talolla työskentelee Keski-Porin seurakunnan lastenhojaaja Sirpa Koski. Hän on toiminut lastenhojaajana sairaalassa vuodesta 2012.

Kosken mukaan yhteistyö seurakunnan ja sairaalan kanssa on sujunut hyvin ja seurakunta koetaan luontevana osana sairaalan toimintaa.

— Lastenhojaajan arki sairaalassa on paljolti lasten ja heidän perheidensä kohtaamista. Voi vain ajatella, kuinka ison huolen lapsen sairastuminen tuo perheen elämään.

Kosken kanssa lapsi voi siirtää ajatuksensa muualle, peleihin tai leikkeihin odotellessaan hoitajan tai lääkärin luona käymistä tai hoitotoimenpiteitä.

— Rauhoittunut lapsi helpottaa myös hoitohenkilökunnan työtä, Koski muistuttaa.

Uusi työalue tulossa

Yhteistyöllä on iso merkitys Kosken työssä, ja työssä onnistumista on helppo iloita työyhteisön kanssa.

Lastenhojaajan työ on haastavaa. Sairaalamaailmassa täytyy varautua monenlaisiin tilanteisiin ja kohtaamisiin.

Lasten ja perheiden tilanteet ovat erilaisia ja osa perheistä tulee käyntiensä kautta hyvinkin tutuiksi Koskelle, iloineen ja suruineen.

— Ihmisten kohtaaminen on toisaalta myös työn suola, hän sanoo.

Tällä hetkellä Kosken voi tavata paitsi Lasten poliklinikalla, myös lasten neurologian osastolla.

Vuoden alusta alkava lasten päivystysoaston aukeaminen tuo myös uuden työalueen. Työtä sairaalamaailmassa siis riittäisi, jopa kahdelle lastenhojaajalle.

Lokakuun viimeisenä päivänä Satakunnan keskussairaala juhlisti Sairaalakerhon 40-vuotisjuhlaa. Kerho syntyi aikanaan kysymyksestä, mitä seurakunta voisi tarjota sairaalassa oleville perheille.

Sittenkin kerhona alkanut toiminta on muuttunut siten, että kerhon tilalla on lastenhojaaja, joka kohtaa perheitä odotustiloissa ja potilaiden huoneissa, toisin sanoen paikoissa, missä häntä tarvitaan.

TEKSTI: HEIKKI HESSO
KUVA: RAINO SALMIJÄRVI

Anna tänä jouluna Toisenlainen Lahja®

KUA Kirkon Ulkomaanapu toisenlainenlahja.fi
p. 020 787 1201

KAIKKEA KIVAA KOTIIN
KEITTIÖTUNING

WWW.KEITTIOTUNING.FI

PORIN NUOHOUK PALVELU

Suoritamme myös kaikki ilmastointipuhdistukseen liittyvät työt, omakotitaloista teollisuuteen! Pyydä tarjous paikallista tekijältä 30 v. kokemuksella! Nuohoojamestari Mika Tuovinen p. 0400 535 333
WWW.PORINNUOHOUK.PALVELU.FI

Ilmoitusmarkkinointi
Pirjo Teva
040 680 4057
pirjo.teva@kotimaa.fi

Täydellistä hautausalan palvelua. Kuljetukset kaikkialle. Muistotilaisuuksien, sidontatyöt.

Puh. (02) 635 1160
Vesa Viitala 050 569 3653

Hautausmestari
Uusikolvieston 40, PORI

TOTEUTA TOIVE YSTÄVÄSTÄ
Lahjoita harrastus
WWW.PARTIONYSTAVAT.FI

Yhdenkään lapsen ei kuulu jäädä yksin. Jo 40 eurolla vuodessa annat lapselle mahdollisuuden kokea seikkailuja yhdessä kavereiden kanssa. Oletko valmis auttamaan?

SATAKUNNAN HAUTAUSTOIMISTO
Satakunnan Hautausseurasta Oy
Eteläpuisto 19, 28100 Pori
p. (02) 6415 131
(24h) 045 1334 840
www.satakunnanhautausseura.fi

Surun hetkellä omaisten apuna.
HALTAUS-PAKETIT alkaen 495€
SOITA MEILLE 040 173 9866
www.pirtinhautauspalvelu.fi
Piiämpirtinkuja 5-7, Pori
PIRTIN HAUTAUSPALVELU

ADVENTTIKERÄYS
JOULUN TÄRKEIN LAHJA
Äidin ammatti on lasten pelastus.
Kun äiti saa ammattikoulutuksen, hän voi huolehtia siitä, että lapsilla on syötävää. Ja siitä, että lapset saavat käydä koulua.
Anna joulun tärkein lahja, ja lahjoita ammattikoulutus naiselle kehitysmaassa.
Lahjoita verkossa: **adventti.fi**
Lahjoita tekstiviestillä: lähetä sana **LAHJOITUS** numeron **16499** ja lahjoita 20€.
KUA Kirkon Ulkomaanapu

Joulukirkko on ilon juhla

Ojantien toimintakeskuksessa harjoitellaan joulukuvaelmaa. Kuvassa vasemmalta lukien Timo Pirttimäki, Sari Nurminen, Sanni-Kaisu Penttilä, Noora Loven, Tuija Saari ja Aleksis Autio.

Porin seudun kehitysvammaiset kokoontuvat yhteiseen, itse toteutettuun joulukirkkoon.

Tiistaina joulukuun 19. päivänä klo 13 alkaen Porin seudun kehitysvammaiset viettävät omaa joulukirkkoaan Porin Teljän kirkossa.

— Joulukirkko on heille todella tärkeä juhla. Se rakentuu vahvasti musiikin ympärille, koska tutut joululaulut ovat tärkeitä, ja ne osataan ulkoa, Satakunnan seurakuntien yhteinen kehitysvammaistyön pappi **Riikka Hakkarainen** kuvaillee.

Teljän kirkko on hyvä paikka pitää kirkkotilaisuuksia, koska kyseessä on esteetön tila. Lisäksi se on kävelymatkan päässä kahdesta päivätoimintakeskuksesta, jotka ovat joulukirkon tekemisessä mukana.

— Kirkossa esiintyy Ojantien toimintakeskuksen yhteys Puupäät

Riikka-papin seurakunta

— Haaveilin aina kehitysvammaispapin työstä. Yllätys oli todella suuri, kun minut vihittiin papiksi suoraan tähän virkaan, Riikka Hakkarainen naurattaa.

Työt hän aloitti tammikuussa 2016.

— Seurakuntalaiseni ovat hyvin pitkälti asumisyksiköissä ympäri Satakuntaa, ja pappina kuljen aina heidän luokseen. Yhdessä asumisyksiköissä minulle sanottiin, että joulukuun alkuun, kun pappi on käynyt pitämässä jouluhartauden, Hakkarainen iloitsee.

Kehitysvammaistyön papin työhön kuuluu päivätoimintapaikoissa käyminen, säännöllisten jumalanpalvelusten pitäminen Antinkartanossa, erityisluokissa vierailu, ripipikoulujen pitäminen, asumisyksiköissä käymiset sekä yhteistyö paikallisseurakuntien kanssa.

Kehitysvammaisten suuri kirjo

Kehitysvammaisten kirjo on suuri. Tänä päivänä mukana on paljon ihmisiä, joilla on esimerkiksi autismia tai aspergeria.

— Heille on todella tärkeää kohtaaminen ja se, että ihmiset otetaan vastaan sellaisina kuin he ovat, Riikka Hakkarainen kertoo.

— Joulu on kehitysvammaisille todella merkittävä juhla, koska se tuo paljon erityistä arkeen, esimerkiksi pikkujoulu. Jouluna he saavat viettää aikaa tärkeiden ihmisten, kuten vanhempien ja sisarusten kanssa. Myös joulukorttien ja muiden muistamisten antaminen on tärkeää, koska silloin myös itse saa jotain. Ja se tarkoittaa sitä, että minä olen tärkeä, Hakkarainen päättää.

VAULA WRANG

Fakta

Riikka Hakkarainen

- Syntymäpaikka: Riihimäki.
- Asuinpaikka: Ulvila.
- Opiskelupaikka ja valmistuminen: Helsingin yliopisto, toukokuu 2015.
- Pappisvihkimyksen saanti: Turun arkkihiippakunta, tammikuu 2016 nykyiseen kehitysvammaistyön papin virkaan.
- Harrastukset: Käsityöt, lukeminen ja liikunta.

Toivotamme asiakkaillemme Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta 2018!

KOTIMAA
Ilmoitusmyynti

Luentoja paaveista ja reformaattoreista

Filosofian ja teologian maisteri **Alpo Penttinen** luennoi keskiviikkona 27. joulukuuta klo 18.00 alkaen Noormarkun pappilassa aiheesta "Kaksi reformaattoria, Ignatius Loyola ja Martti Luther."

Kyseessä on reformaatiovuoden päätösluento.

Myös Noormarkussa syyskesäällä toteutettu paaviluentosarja saa jatkoa tammikuussa. Kirkkoherra **Kari Penttinen** luennoi keskiviikkona 24. tammikuuta paavi **Leo I:stä** (440-451) ja keskiviikkona 31. tammikuuta paavi **Gregorius I:stä** (590-604).

Luennot pidetään Noormarkun pappilassa klo 18.00 alkaen.

Herätysliikkeiden lauluillat alkavat

Porin Teljän kirkolla alkavat keskiviikkona 10. tammikuuta "Tutustu eri herätysliikkeiden laulukirjoihin" -illat kello 18.

Ensimmäisellä kerralla aiheena on "Jo mahtaisimme yötä ja päivääkin kiittää", jossa rukouksellaisten veisuaarteista esittelee ja laulattaa lääkäri **Markus Halminen**. 31. tammikuuta aiheena on "Mun sydämeni halajaa", jolloin diplomiurkuri **Matti Syrjäniemi** tutustuttaa Siionin laulujen laulukirjaan.

Seuraavat tapaamiset ovat 14.2., 11.4., 9.5. ja 16.5.

Vertaistukiryhmä tarjolla läheisille

Vankien tai muuta rangaistusta kärsivien läheisten vertaistukiryhmä käynnistyy seurakuntakeskuksen toisen kerroksen tukikeskuksessa. Seuraava kokoontuminen on torstaina 28. joulukuuta kello 17.30-19.30, jonka jälkeen 18.1.2018, 15.2. ja 8.3.

Lastenhoito on järjestetty. Ryhmää vetävät **Heli Lukka** (vertaistukij), **Katriina Mäki** (lapset alle 12-v.) ja **Vesa-Matti Lehtinen** (nuoret alle 18-v.).

Ryhmän osallistuminen on maksutonta. Kahvitarjoilu. Lisätiedot Heli Lukka, p. 0400 309 762 tai heli.lukka@evli.fi.

Yhteistyössä Porin yhdyskuntaseuraamustoimisto Rise, Porin perusturva psykososiaaliset palvelut, Porin Ensi- ja turvakoti ry:n Jussityö, Sininauha ry, VAO ry ja Porin evlut. seurakuntapalvelut.

Matti Vuolanteelta Runo- ja laulukirja

Keski-Porin seurakunnan eläköitynyt kappalainen **Matti Vuolanne** on julkaissut *Runo- ja laulukirjan*.

— Jumala, joka masentuneita lohduttaa, on rohkaissut minua tekemään runoja kiitoksesta ja eläytymisestä, Vuolanne kertoo kirjan alkusanoissa.

Kirjaa voi tilata **Jorma Hännikälältä**, p. 040 172 7037. Hinta on 15 euroa.

Kirjallisuuspiiri jatkuu

Teljän kirjallisuuspiiri jatkuu torstaina 4. tammikuuta 2018 kello 18-19.30 Teljän kirkolla. Tammikuussa keskustellaan **Eeva Kilven** kirjasta *Jatkosodan aika*.

Kevään muut tapaamiset ovat 1.2., 1.3., 5.4. ja 3.5. Lisätiedot arja.palonen@gmail.com.

Laadukas, paremman kuulemisen arki

Tarvitsetko apua kuulokojeen sovittukseen ja ostoon? Meillä pääset nopeasti hoitoon, ilman pitkiä jonotuksia.

Valikoimassamme on kaikkien laitevalmistajien uudenlaisimmat kuulokojeet ja kuulon apuvälineet sekä uusimmat sovitusten menetelmät ja -laitteet. Löydät kauttamme eri hintaluokan kojeita ja apuvälineitä.

Mikäli sinulle on todettu ammattitauti, tapaturma tai sotavamma, joka on aiheuttanut kuulon heikentymisen, voit tulla päätöksesi kanssa suoraan meille.

Palveluista laskutamme suoraan vakuutusyhtiöitä, tapaturmavirastoja tai valtiokonttoria.

Tavoitteenamme on saada sinut ja kuulokojeesi ystävystymään ja viettämään laadukasta, paremman kuulemisen arkea, ilman suuria ponnistuksia.

Ota yhteyttä meihin ja sovi tapaaminen, niin löydämme juuri sinulle sopivan ratkaisun.

Sata-Kuulo

Itsenäisyydenkatu 33, Pori
Puh. (02) 641 3890

Rauman Kuulontutkimus

Sahankatu 2, Rauma
Puh. (02) 822 6789

Toimipisteet myös:
Joensuu, Niskakatu 7, 2 Joensuu
Diacor, Porkkalankatu 22 A, Helsinki

www.sata-kuulo.fi

Sata-Kuulo

Seimiasetelma kuuluu jouluun

Raino Salminen

Joshua toi vuorollaan paimenille kadonneen lampaan. Oman lampaansa tuomista odottavia Fannya, Elliä, Rasmusta, Niiloa, Mikiä, Oliveria, Unnaa, Maisaa, Alberttia ja Venlaa ohjaamassa lastentarhanopettaja Annukka Oras (selin) sekä taustalla lastentarhanopettaja Terttu Sahi Kuvataidepäiväkotia Viikarista ja lasten-ohjaaja Eija Lindholm Keski-Porin seurakunnasta.

Asetelman lampaat rakentuivat pikkukätösien.

Keski-Porin kirkkoon tehdään jouluihin seimiasetelma joka vuosi, mutta tällä kertaa Suomi 100- ja Reformaatio 500 -juhla-vuosien vuoksi lapsityö väki pyysi tekemiseen mukaan porilaisia päiväkotia.

— Annukka Oras kuvataidepäiväkotia Viikarista innostui ajatuksesta heti. Syksyllä ideoimme yhdessä lastenohjaaja Eija Lindholm se-

kä kuvataidepäiväkodin Annukan ja Terttu Sahin kanssa, millä tavalla lapset voisivat olla tekemisessä mukana. Päätimme, että lapset tekevät seimiasetelmaan lampaista, lapsityönohjaaja Päivi Isonokari kertoo.

Lapset mielellään mukana

Kuvataidepäiväkotia Viikarin lapset tekivät asetelman oman lampaan,

kukin omalla tavallaan. Lampaat on tehty huovuttaen. Päiväkotilaisten tekemistä lampaista löytyy tekijän nimi, ja tarkoituksena on, että kun seimiasetelma puretaan loppiaisenä, pääsevät lampaat tekijänsä kotiin. — Seimiasetelmassa on myös seurakuntakeskuksen päiväkerholaisten tekemiä lampaista, jotka jäävät loppiaisenä kirkonrotta Toivon iloksi. Toivo pitää kovasti lapsista, lampaista ja joulusta, Isonokari hymyilee.

Seimiasetelman tekemisessä mukana olleet päiväkodin lapset viettivät joulua perheen ja lemmikkien kanssa.

— Parasta joulussa on se, kun saa lahjoja joulupukilta. Vietän joulua äidin, isän, pikkusiskon ja kusun kanssa, sekä sukulaisten, Maisa, 4, kertoo.

Myös 4-vuotias Niilo on samaa mieltä siitä, että joulupukki on parasta.

— Vietän joulun perheeni kans-

sa, johon kuuluvat äiti, isä ja isovelj, Niilo kertoo.

Myös lumi ja kavereiden näkeminen kuuluvat joulun.

— Toivon, että jouluna olisi lunta, Elli, 4, hihkaisee.

— Parasta joulussa on kavereiden kanssa oleminen, kertoo mummulassa perheen ja kissan kanssa joulua viettävä Oliver, 4.

VAULA WRANG

Arkkipiispaehdokkailla vaalipaneeli Puuvillassa

Kauppakeskus Puuvillassa Porissa järjestetään tiistaina 16. tammikuuta klo 18.00 alkaen arkkipiispaehdokkaiden vaalipaneeli, johon osallistuvat kaikki viisi ehdokkaaksi ilmoittautunutta.

Paneelissa ovat mukana lähetysjohtaja, teologian tohtori Ville Auvinen (s.1966), organisaation ja johtamisen yliopisto-opettaja, teologian tohtori Heli Inkinen (s.1957), kansanedustaja, teologian tohtori

Ilkka Kantola (s. 1957), Espoon hiippakunnan piispa, teologian tohtori Tapio Luoma (s.1962) ja Porvoon hiippakunnan piispa, dosentti Björn Vikström (s. 1963).

Mediatilat yhteistyössä

Turun arkkihiippakunta järjestää yhteistyössä Kirkon viestinnän kanssa yhteensä neljä arkkipiispan

vaalin vaalipaneelia. Paneelit toteutetaan yhteistyössä mediatilatohdori Tapio Luoma (s.1962) ja Porvoon hiippakunnan piispa, dosentti Björn Vikström (s. 1963).

Paneelit myös striimataan, eli suoratoistovideot lähetetään internetiin.

Arkkipiispan vaalin ensimmäinen kierros käydään torstaina 8. helmikuuta. Jos kukaan ehdok-

kaista ei saa yli puolta annetuista äänistä, toinen vaali käydään kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan kesken torstaina 1. maaliskuuta.

Vaalitapaa uusittu

Äänioikeus arkkipiispan vaalissa on arkkipiispan vaalipaneelilla ja lehdoilla sekä seurakuntien valitsemilla maallikkovaltiosiijoilla. Maallikkovaltiosiijoita on yhtä monta kuin hiippakunnan äänioikeutettuja pappeja ja lehdoita eli 603.

Äänivaltaisia ovat myös kaikki kirkolliskokousedustajat sekä hiippakuntavaltuustojen, tuomiokapitulien ja kirkkohallituksen jäsenet. Kaikkiaan äänioikeus vaaleissa on 1 525 henkilöä.

Kirkon uudistetun vaalilain-

säädännön mukaisesti Turun arkkihiippakunnan äänioikeutettujen äänten painoarvoa vähennetään vaalin tulosta laskettaessa, jotta muiden hiippakuntien ja kokonaiskirkon vaikutus arkkipiispan vaalissa on vahvempi.

Uudistuksen taustalla on arkkipiispan kokonaiskirkon tehtävien ja niiden merkityksen kasvu.

Vaihto alkukesästä

Vuodesta 2010 alkaen arkkipiispana toiminut Kari Mäkinen on ilmoittanut jäävänsä eläkkeelle 1.6.2018. Järjestyksessään neljästoista Suomen evankelis-luterilaisen kirkon arkkipiispa saavuttaa eläkeensä ensi keväänä.

Uusi arkkipiispa aloittaa tehtävänsä kesäkuun alussa 2018.

Mukaan jo teini-ikäisenä

Vaikka lähetystyön tukeminen on Helena Valtoselle tärkeä arvo, ei hän silti itse ole koskaan harkinnut lähetystyöhön lähtemistä.

Lähetystyö on vuosikymmeniä ollut Helena Valtoselle sydämen asia.

Porilainen Helena Valtosen johdattui lähetystyön pariin jo teinityttönsä. Kun perhe muutti Porista Ulvilan Harjunpäähän vuonna 1949, pyydettiin kauppakoulusta juuri valmistunut 17-vuotias neitosta paitsi pyhäkoulunopettajaksi, myös lähetyspiiriin, jota tuolloin veti Aili Ranta.

— Pääsin heti mukaan myös vastuutehtäviin, kun minut valittiin lähetyspiiriin rahastonhoitajaksi. Myös lähetysmyyjäisten kaltaiset tapahtumat tulivat minulle samalla kertaa hyvin tutuksi.

Ulvilan vuosista alkaen lähetystyö on aina kuulunut läheisesti Valtosen elämään. Vuosikymmenien aikana hän on osallistunut lähetyspiiriin aina sillä paikkakunnalla, missä on sattunut asumaan. Samoin hän on vuosikymmenien aikana ottanut osaa ahkerasti lähetys- ja herättäjäjuhlille.

Tyttökerhoa Valtosen veti aina vuonna 1961 tapahtuneeseen avioliitonsa asti.

Vastuiden kantajaksi

Myös Nakkilan vuosina Valtosen osallistui sikäläisen lähetyspiirin toimintaan. Tuohon aikaan myös sisältyi Helena ja Asko Valtosen elämän suuri suru, kun ainoa lapsi Jussi kuoli sairautensa jälkeen 12-vuotiaana vuonna 1975.

Kun Valtoset muuttivat Poriin

vuonna 1985, hakeutui Helena heti Keski-Porin seurakunnan lähetyspiiriin. Seurakuntakeskuksessa kokoontuvaa piiriä veti tuolloinen kirkkoherra Aulis Karén. Jäseniä piirissä oli noin 40.

— Mukana oli monia kirkon diakoniatyöntekijöitä, kuten Ruosnien seurakunnan diakonissa Vilma Heinilä, joka oli myös hengellisen äitini. Tunsin piirin ja sen ihmiset heti omikseni ja pääsin mukaan

hoidin osaltani lukemalla sopivia teitoja erilaisista hengellisistä kirjoista, kun itselläni ei ole ollut erityisiä puhujanlahjoja.

Valtoselle on jäänyt lähetyspiiristä monia mukavia muistoja, joista hän kertoo mielellään. Piiriläisillä oli esimerkiksi tapana käydä yhdessä lähipaikkakuntien kirkkoissa jumalanpalveluksissa.

Noina vuosina piiri järjesti myös lähetyslounaita muun muassa adventtiaikana ja joka vappu. Piirissä oli lisäksi oma työnjakonsa. Valtosen itse hallitsi leipomisen ja piiriläinen Aino Elonen kokkailun.

”Maailmassa on vielä paljon jäljellä lähetystyötä, mutta sen tekeminen on paitsi velvollisuus, myös etuoikeus.”

vastuutehtäviin. Kyllä sitä ihmisen jaksaa nuorempaan.

Piirin kahvinkeittäjänä ja alkubartauden pitäjänä toimi tuolloin Annikki Raitakari.

— Sain nämä vastuutehtävät häneltä noin vuoden kuluttua piiriin tulostani ja hoidin niitä kolmenkymmentä vuotta. Alkubartauden

kymmeneen.

Aivan viimeiset vuodet Valtosen kulki piirissä taksilla, kun joutui luopumaan autosta ikänsä vuoksi. Tänä syksynä hän vihdoin päätti jättää lähetyspiirin, koska ei enää jaksanut tulla seurakuntakeskukseen asti.

— Nyt minä olen sitten päättänyt ruveta vanhaksi, hän leikailee Länsi-Suomen Diakonialaitoksen Säätiön ylläpitämässä asunnossa.

Valtosen viran alkubartauden pitäjänä lähetyspiirissä peri jossain vaiheessa eläkkeellä oleva uskonnon ja psykologian lehtori Marketta Lehto ja kahvinkeittäjän pestin Eila Huhtasaari.

Keski-Porin lähetyspiirillä on kaikkiaan hyvin pitkät perinteet. Piiri on sitä vuodesta 1986 asti vetäneen Keski-Porin kirkkoherran Kari Erkkolan mukaan ollut toiminnassa jo ainakin 1800-luvun lopulta alkaen. Tarkkaa alkamisaikaa ei hänkään tosin tiedä.

Rukousta tarvitaan

Lähetyspiiriin jälkeen Valtosen on alkanut osallistua raamattupiiriin, joka kokoontuu Valtosen talossa joka toinen viikko Pirkko Heikkilän johdolla.

— Ilman muuta minun on lähetyspiiriä ja sen ihmisiä ikävä. Mutta niin se on, että aika aikaansa kutakin. Paljon riittäisi minulla muisteleminen.

Lähetystyötä Valtosen ei kuitenkaan ole unohtanut, vaan tukee sitä edelleen.

— Maailmassa on lähetystyötä vielä paljon jäljellä, mutta sen tekeminen on paitsi velvollisuus, myös etuoikeus. Rukousta lähetystyön hyväksi tarvitaan paljon.

TEKSTI JA KUVA: MATTI KUHN

Fakta

Helena Valtosen

- Syntynyt Kullaan Paluksessa 1932.
- Valmistunut aikanaan pukuompelijaksi ammattikoulusta ja merkantiksi kauppakoulusta.
- Teki työuransa muun muassa Satakunnan Osuuskaupassa, Keskolla ja Satakunnan Kansassa.
- Jäi vuonna 1997 eläkkeelle Satakunnan Kansan levikkiosastolta jakelupäivystäjän tehtävistä.
- Leski.
- Harrastaa lukemista ja lähetystyön tukemista.

Altartaulu muistuttaa sodan mielettömyydestä

Kirkkoherra Anna-Kaisa Hautalan mukaan läheskään kaikki eivät sittenkään huomaa viiltojen jälkiä altartaulussa.

Pyhän kunnioitus pelasti Lavian kirkkoherra Anna-Kaisa Hautalan mukaan taideteoksen vuonna 1918 pahemmilta vaurioilta.

Lavia oli yksi niitä paikkakuntia, joissa käytiin kansalaissodan päivinä kovaa taistelua. Sampakosken taistelu, jossa kaatui 39 punaista, on tästä kovin esimerkki. Lavian kirkon seudulla käytiin neljä kovaa taistelua eikä kirkkokaan päässyt aivan vähällä. Kirkkoherra Anna-Kaisa Hautala on vuosien aikana perehtynyt kirkon tuolloin kärsimiin vaurioihin.

Jossain vaiheessa kevään aikana punaiset olivat tunkeutuneet kirkkoon ja vaurioittaneet Kristuksen taivaaseenastumista kuvaavaa altartaulua muutamia pitkin puukonviiloin. — Jokin pyhyiden taju tässäkin on silti ollut mukana, sillä taulussa oleva Kristus on pääosin varjeltunut. Vain Hänen sormiaan on yksi viilto vaurioittanut, Hautala kertoo.

Fakta

Lavian kirkko

- Puukirkko, valmistunut vuonna 1823.
- On tyyppiltään tasavartinen ristikkirkko, ja siihen liittyy päätytorni.
- Suunnittelija ja rakennustyön valvoja oli kirkonrakentaja Juha Köykkä.
- Kirkko rakennettiin ilman virallista lupaa, joka myönnettiin 10. kesäkuuta 1823.
- Viralliset vihkiäiset olivat heinäkuussa seuraavana vuonna.
- Kirkkoon saatiin Bror Axel Thulén rakentamat 8-äänikertaiset urut vuonna 1896. Urut uusittiin 12-äänikertaisiksi vuonna 1918.

Sovinnon teema hallitsee ensi vuotta

Laviassa ei näytetä kärsivän kansalaissodan aiheuttamista traumoista, toteaa paikkakunnalla 14 vuotta asunut kirkkoherra Anna-Kaisa Hautala. — Minun mielestäni täällä voidaan puhua asioista avoimesti. En ole itse törmännyt täällä tuolta ajalta peräisin oleviin tarinoihin. Ja vaikka Sampakosken taistelussa kaatui nelisenkymmentä punaista, eivät he kuitenkaan olleet lavialaisia. Myös aika on tehnyt tehtävänsä. Laviassa ei enää ole elossa ketään selailasta, joka muistaisi kansalaissodan tapahtumat. Kansallinen sovinto on ensi vuonna esillä tavalla ja toisella myös Suomi-Areenalla Porissa, kun kansalaissodasta on kulunut sata vuotta.

— Minusta se ei ole lainkaan huono idea, sillä julmuuksia tehtiin kummankin puolin, Hautala sanoo. Jotkut ovat pyytäneet Hautalalta, että kirkon altartaulu korjattaisiin vielä kerran niin, että viiltojäljet häviäisivät näkyvistä. — Olen itse tästä toista mieltä. Kun jäljet ovat olemassa, muistutavat ne meitä sodan mielettömyydestä. Hautalalla on vielä toinenkin syy säilyttää vauriot näkyvissä. — Niiden äärellä on hyvä puhua rippikoululaisille pyhän merkityksestä.

TEKSTI JA KUVA: MATTI KUHNÄ

Joskus 1900-luvun alkuvuosina otettu kuva Lavian kirkon sisätiloista osoittaa, että näkyvät olivat tuolloin hyvin samanlaiset kuin sata vuotta myöhemmin.

Jäljet pysyvät Tarkempaa tietoa itse tilanteesta ja sen tapahtuma-ajankohdasta ei Hautalalla kuitenkaan ole olemassa. Vaurioitunut altartaulu oli Alexandra Sältn-Forsteruksen vuonna 1907 maalama taideteos. Se vietiin korjattavaksi kansalaissodan päättymisen jälkeisenä kesänä 1918 Ikaalisiin, jossa sen restauroi altartauluihin erikoistunut taidemaalari Felix Frang. Korjauksista huolimatta altartauluun jäi pysyvät jäljet, jotka jokainen pystyy havaitsemaan, jos tarkasti katsoo. Häätäinen katsoja tosin voi luulla jälkien olevan altartauluun kuuluvia taiteellisia elementtejä. — Lisäksi syntyneet vahingot pystyttiin myöhemmin korjaamaan ilman isompia vaivoja. Altartaulunkaan vahingoittamisesta ei näytä jääneen kenellekään traumoja. Ensi keväänä, jolloin kansalaissodan tapahtumista on kulunut sata vuotta, Lavian kirkko saa uudet ulkoamat. Sen lisäksi kirkon äänentoistojärjestelmä saneerataan.

Tuhoja puolin ja toisin

Altartaulu ei ollut ainoa osa kirkkoa, joka vaurioitui näiden tapahtumien yhteydessä. Lavian kirkkoneu-

”Altartaulun jälkeen äärellä on hyvä puhua rippikoululaisille pyhän merkityksestä.”

Suomi Finland
100
KIRKKO PORISSA
5/5

Nyt päättyvässä sarjassa on käsitelty Suomen itsenäisyyttä paikallisten kirkollisten teemojen kautta.

voston 53.1918 allekirjoitetussa pöytäkirjassa on luetteloitu muitakin vahinkoja.

Muun muassa urut oli särjetty, urkupillejä oli heitelty lattialle, ehtoollis- ja alttaripöydästä oli revitty sametit, saarnatuolin kirjallaut oli heitetty alas ja kultamaalilla maalatut koristeet oli irrotettu.

Pappila puolestaan oli vaurioitunut lähinnä punaisten ja venäläisten asumiskäytöstä. Kakluunat olivat osin rikki ja kaakeleiden väliin oli lyöty nauloja naulakoiksi.

Pappila myös kärsi suurimmat vauriot 5. helmikuuta valkoisten kuularuiskutalituksesta, kun pappilaa tulitettiin siltä varalta, jos siellä olisi ollut punaisten joukkoja.

Vähin vaurioin

Kirkkoherra Hautalan mukaan kirkolle ja pappilalle olisi voinut käydä paljon pahemminkin.

— Lisäksi syntyneet vahingot pystyttiin myöhemmin korjaamaan ilman isompia vaivoja. Altartaulunkaan vahingoittamisesta ei näytä jääneen kenellekään traumoja.

Ensi keväänä, jolloin kansalaissodan tapahtumista on kulunut sata vuotta, Lavian kirkko saa uudet ulkoamat. Sen lisäksi kirkon äänentoistojärjestelmä saneerataan.

SEURAKUNNISSA TAPAHTUU JOULU-TAMMIKUUSSA 2018

Kauneimmat Joululaulut ks. s. 11.

Joulukonsertit ks. s. 12.

Jouluaaton hartaudet ja joulukirkot ks. s. 16.

Keskusrekisteri, Keski-Porin ja Teljän seurakuntatoimistot avoinna:
To 21.12. klo 17 saakka, To 28.12. klo 15 saakka.
Seurakunnan virastot ja keskusrekisteri:
Ke 20.12. klo 8.30–12, joululounaan vuoksi.

Keski-Pori

Facebook, Instagram ja Twitter: Keski-Porin seurakunta #keskipori #mukirkkosomes

KESKI-PORIN KIRKKO

Messu su ja pyhäpäivisin klo 10, ellei toisin mainita: Su 17.12. Eeva-Liisa Virkkunen, Laura Koukkari, Juhani Romppanen, kahvi (lähetys). — Su 24.12. ei messua — Ma 25.12. 8 joulukirkko, Pekka Aalto, Guido Kriik... — Ti 26.12. Koukkari, Aalto, Päivi Holkko — Su 31.12. Virkkunen, Heikki Hesso, Kriik... — Ma 1.1. Aalto, Kriik... — La 6.1. Tuija Kruus, Ilona Koivisto, Porin Laulajat, Kriik... — Su 7.1. Hesso, Kruus, Holkko, kahvi (pienryhmätyö). — Su 14.1. Virka, Koukkari, Lions Klub Porin Koivisto, Romppanen, kahvi (kirkkomusiikki). — Su 21.1. merimieskirkkopöytä, Aalto, Kriik. **Hopeakerho** parilliset ti 12–14, alk. 16.1. **Perhekerho Tiistai-Taaperot** ti 14–15.30, alk. 16.1. Terhi Jansuu ja Heidi Jutila p. 044 730 9686. **Raamattupiiri** parittomat ti 18, alk. 16.1, 30.1. Laura Koukkari p. 0400 309 838. **Tyttökerho** ma 15.30–16.45, Anne Saarela p. 0400 309 836. **Marjat** ”Elämä on parasta itse tehtynä” parilliset ti 18 alk. 23.1. Martta-aatteesta kiinnostuneet, kaiken ikäiset naiset, tied. Anne Vanttila p. 0400 309 825. **Perhekerho** ke 10–11.30, alk. 17.1. Paula Brander p. 044 730 9644, Kristiina Jokinen ja Terhi Kujansuu p. 044 730 9645. **Anna- ja Arvo vapaaehtoiset** to 12–14, 18.1., 1.3., 12.4. ja 17.5. Huom. aloitusaika, diakoniatila. **Tarinatuta** to 12–14, 25.1., 22.2., 22.3., 19.4. ja 17.5. Huom. aloitusaika. **Ruusuinen kirkon tilat** (Ruosnientie 162) vuokratavissa seurakunnallisiin perhejuhliin. Kastejuhla varten maksuttomat. Srk-toimisto p. 044 730 9636.

Loppiaiskonsertti la 6.1.18 Vox Humana ja Cantores Vesper, joht. Kriik. **Urkkonsertti** su 14.1. 18 urut Miika Hartikainen. **Sanan ja rukouksen ilta** ti 18.30, 9.1. Pirkko Heikkilä, Minna Güley, 16.1. Arja Piittala, Missioryhmä, 23.1. Pertti Kymäläinen, Mirja Lundman, Tappio Koskela, 30.1. Mikko Salonen, Porin Ylistyslaulajat. **Väinö Jalkasen konsertti** la 20.1. 15 Johann Sebastian Bach: Das Wohltemperierte Klavier I (1722) 24 Preludia ja fuugaa. **Tammisunnuntai tilaisuus** pe 26.1. 18 Porin Poikakuoro, joht. Vuokko Järvenpää.

KESKI-PORIN KIRKKOTUUPA Miesten Raamattupiiri parilliset ma 18, Timo Tamminen p. 040 505 0598, Matti Bergius p. 02 646 0892. **Rukoushetki** ti 12. **Rukoushetki** to 8–10, Gideonit.

RUOSNIEMEN KIRKKO

Messu su klo 12, su 17.12. Virkkunen, Kriik. — Su 24.12. ei messua. — Ma 25.12. 10 joulukirkko, Virta, Ruosniemen seurakuntakuoro, Holkko, glögiä

SEURAKUNTAKESKUS Tapaninpäivän virsi ja sana ti 20.12. 14 Pirkko Heikkilä, Irma Kiviniemi, Marketta Lehto. **Vauvakirkko** su 7.1. 15, 2. krs. Kirkkososeet; oma lusikka ja helistin. Vauvaperheet isovanhempien ja kummeineen, Hesso, Holkko. **Läheisensä menettäneiden iltapäivä** su 14.1. 15. **Keski-Porin srk Raamattupiirin vetäjien tapaaminen** to

Kauneimmat Joululaulut

Perjantai 15.12.

Tämmösten tupa klo 10. Metsästysseuran Maja klo 19, lyhytkulkue Kuusikolta klo 18.15. Säävaraus, Lavia.

Sunnuntai 17.12.

Preiviikin kirkko klo 14, Esa Anttila, Sakari Salminen. **Martintalo klo 14,** Seppo Sattilainen, Pia Ylitalo-Maunula.

Keski-Porin kirkko klo 15, Lapsiperheiden kauneimmat, Heikki Hesso, Päivi Isonokari, Eija Lindholm, Marja Kaski, Päivi Holkko.

Lattomeren kirkko klo 16, Mika Kyyntinen, Sakari Salminen.

Lampin koulu klo 17, Kannesta kanteen, Pirjo Tiira, Heli Lehtonen.

Pihlavan kirkko klo 17, Lasten Kauneimmat, lastenohj. Jaana Linna, Kaija Siekinen, Tanja Lahti, Johanna Laiho ja Pekka Tyni.

Keski-Porin kirkko klo 18, Tuija Kruus, Kari Erkkola, Guido Kriik.

Noormarkun kirkko klo 18, Teljän kirkko klo 18, Elisa Rainerma,

Anne-Marie Grundstén, Teljän Kamarikuoro, Viittomakuoro Käikkään, johtaa Tuula Pulkkinen.

Lavian kirkko klo 18.

Maanantai 18.12.

Pub Keidas klo 19, Vähäraamant. 57.

Keskiviikko 20.12.

De Gamlas Hem kl 18, Tuomarin-katu 2, De vackraste julångarna, glögg och pepparkakor, Willman, Grundstén, Sensångarna.

Torstai 21.12.

Noormarkun kirkko klo 18.

Perjantai 22.12.

Pietniemen seurakuntatalo klo 18. Reija Nordström, Sakari Salminen.

Sunnuntai 24.12.

Ruosniemen kirkko klo 14.30 Aattohartaus ja kauneimmat, Pekka Aalto, Päivi Holkko.

Loppiainen 6.1.

Seurakuntakeskus klo 14, lähetysten kauneimmat, Ilona Koivisto, Marjo Kotiranta, Päivi Holkko. **Esivallankatu 6 klo 15,** Silja-Maaria Kavasto, Pia Ylitalo-Maunula. **Mettämätkan laavu klo 16,** lyhyt mukaan, Lavia.

641, Mikko Salonen p. 044 730 9648. **Teetupa** la 18–23, 13.1., 27.1. **Gospel-lattarit** ma 18.15–19.15, alk. 15.1. **Caféhuone** la 18–22, 16.12. Housebändi ja joulu mielessä, 20.1., 3.2. www.kirkkoporissa.fi

RAAMATTUPIIREJÄ

Tähtitatu 12 kerhuhuone parittomat ke 13, alk. 17.11. Pirkko Sarlund p. 040 578 5262. **Maanmittarinkatu 9 kerhuhuone** parilliset to 13, alk. 11.1. Laura Koukkari p. 0400 309 826, Ritva Mönkkönen p. 0400 485 878. **Serafinan kerhuhuone** (Antinkatu 22) j krt/kk, ke 13 alk. 17.1. Marketta Lehto p. 050 374 2014.

LYTTYLÄN RUKOUSSHUONE

Metsäkirkko Lyttilässä to 21.12. 19 Lyttilän Kartano (ent. koulu, Lyttiläntie 1138) Laura Koukkari, Guido Kriik.

TUPALAN KENTTÄ

Eläinten joulurauhan julistus la 16.12. 17 Kaikki eläimet omistajineen ovat lämpimästi tervetulleita tilaisuuteen! Järj. Satakunnan eläinsuojeluyhdistys ja K-P srk, Laura Koukkari, Guido Kriik.

MUUALLA

Palvelukoti Palmu-Pori (Maantiekatu 31): Hartaushetki ti 10.30 Pirkko Heikkilä p. 040 504 9403. Hartaus kerran kk ke 24.1. 10, Laura Koukkari.

DIAKONIAITYÖNTEKIJÄT

Keski-Porin seurakunnan diakoniatyöntekijät, Huom, Ajanvaraus puhelimitse. **Seurakuntakeskus** (Etäläpuisto 10 A, 4. krs.): Tiia Verho p. 0400 309 767, keskusta, 5. osa. — Mikko Salonen p. 0447 309 648, Karjaranta, Aittaloulu, Lunkkarisanta. — Lea Rantamaa p. 0400 309 834, Toejoki, Lyttilä, Toukari.

Pormestarinluodon seurakuntakoti (Alahangantie 1): Teija Eloranta p. 0400 309 828, Pormestarinluoto. **Ruosniemen kirkko** (Ruosnientie 162): Elinä Virtalaine p. 0400 309 821, Ruosniemi, Hyvelä, Isojoenranta.

VARHAISKASVATUS

Perhekerho: Ruosniemi: Tiistai-Taaperot ti 14–15.30, alk. 16.1. Keskiviikkoperhekerho 10–11.30 alk. 17.1. — Mikonkadun Mukuupiiri ke 10–11.30, alk. 17.1. — Pormestarinluoto ke 10–11.45, alk. 17.1.

Päiväkerho: Ryhmiä 3–6 v. lapsille, 3 v. syksyllä täyttävät voivat ilm. kirkkoporissa.fi/Keski-Porin srk/Lapset ja perheet/Päiväkerhot. Kokoon tuu kaksi kertaa vk, 3 h lastenohjaajien johdolla. Lukukausimaksu 38 €, sisällyksen, vakuutus. Lapsityöohj. Päivi Isonokari p. 0400 309 819, päivi.isonokari@evl.fi. **Sairaakerho** lapset ja vanhemmat voivat työstää omia kokemuksiaan sairaalamaanilmasta. Lastenohj. Sirpa Kosken tavoittaa Satakunnan keskussairaalan Lasten- ja naisten talolta arkipäivisin p. 045 121 1167.

Päivähoitoyhdistys lastenohj. Eija Lindholm vieralee päiväkodeissa. Mukana Heikki Hesso, Päivi Isonokari tai Marja Kaski. Tied. Eija Lindholm p. 044 730 9641.

Facebook: Keski-Porin seurakunnan lapsi- ja perhettyö.

VARHAISNUORISOTYÖ

Toimintaa tytöille, tyttökerhot 1–6 lk. tytöille. Nuorisotyöohj. Anne Saarela p. 0400 309 836. — Sähköinen ilm. kirkkoporissa.fi. **Keski-Porin srkn poikatyö,** 1–6 lk pojille. Nuorisotyöohj. Mikko Jokinen p. 0400 309 823. facebook.com/KeskiPorinSrknpoikatyö.

NUORISOTYÖ

Mikonkatu 8 **Isoiskoulutus** parittomat ke 17–18.30, vielä ehdit mukaan! — **Leiriavustajakoulutus** parilliset ke 17–18.30, vielä ehdit mukaan! — **Nuortenillat** to 17–21. Hartautta, opetusta, purtavaa. — **Poppari-illat** pe mahd. mukaan, mukava yhdessä oloa. — Caféhuone illat joka toinen la 16.12. 18–22, gospelmusiikkia, virvokkeita.

MATKA

Matka Nepalin 13.–26.3.2018, tutustutaan Nepalin kristilliseen elämään, opastus Suomen Lähetysseura. Hinta 1300 €, sis. lennot, majoituksen, aamiaisen ja päivällisen, tied. pasi.virta@evl.fi, 0400 309 790.

Lavia

LAVIAN KIRKKO

Messu su ja pyhäpäivisin klo 10, ellei toisin mainita. Jumalanpalvelukset verkossa kirkkoporissa.fi/tutki-uoos: Su 17.12. Perhemessu, Kerhonpöytä, Anna-Kaisa Hautala, Marina Hämläinen. — Su 24.12. 15, Aattohartaus Kappelilla, Hautala, Hämläinen. — Su 24.12. 16, Aattokirkko, Hautala, Hämläinen. — Ma 25.12. 8, Jouluaamun Messu, Jokinen-Lundén, Hämläinen. — Su 31.12. Messu, Jokinen-Lundén, Toivonen.

Adventin rukoukset

18, 16.12, 23.12. **Naisten hemmottelusauna** — JATKUU SIVULLA 12

ma 15.1. 15-17, Kiikoisten kirk-
kotuvalla, yht.lähtö 14.45, il-
kon p.paikalta, nyyttärit. Ilm.
Anne-Maarit p. 044 731 0204.

SEURAKUNTAKOTI
Raamatun äärellä ma 8.1. 14,
naisille.
Miesten raamattupiiri to
25.1.19.
Miesten saunailta pe 18:
15.12., Lasse Hautala.
Kuorot, ei enää vuoden 2017
puolella: Kirkkokuoro ke 17.
— **Lastenkuoro** to 15. — **Pia-**
nistit sovit. ajat.

HARTAUDET
Kotiranta 1 ke 22.12. 13.30 eh-
toollinen. **Kotiranta** 2 su 19.12.
14, ehtool. **Aleksin Hovi** ma
20.12. 14.30, ehtool. **Päivätoi-**
minta, priistyspirtti ma 20.12.
13 ehtool.

LAPSET
Avoin päiväkerho ti 9.30–
11.30, srk-kodilla.
Varhaisnuorten kerho ti
13.15–16.30, srk-kodin vintti,
välipala klo 13.30 ja 15.30. Ker-
hoon voi tulla suoraan kou-
lusta ja olla haluamansa ajan,
myös klo 15 koulusta pääsee-
vät tervetulleita. Mahdollisuus
myös läksyen tekoon.
Vauvakerho aikuisen ja alle
1 v. kerho, kokoonnukset. srk
tiedoissa.

SEURAKUNTATOIMISTO
Avoinna ma 14–17, pe 9–12.
EU-Elintarvikkeiden ja
ma 18.12. 10–12, alakrt.

TÄMMÖSTEN TUPA
Avoinna pe 9.30–12.

JOULU
Kauneimmat Joululaulut pe
15.12. 10 Tammösten tuvalla.
— Pe 15.12. 19, Metsästysseu-
ran Majalla, sään sallieissa lyh-
tykulue Kuusikolta 18.15. —
Su 17.12. 18, kirkossa. — To
21.12. 15.30 Lavian kahvibaari.
— La 6.1. 16 Mettämatkan laa-
vu, opastus Mäntysaarentieltä,
oma lyhty mukaan.

Länsi-Pori

LÄNSI-PORIN KIRKKO
Messu su ja pyhäpäivisin klo
10, ellei toisin mainita: Pe
15.12. 18 Iltamessu ja nuor-
ten joulujuhla Minna Marjanie-
mi, Leelo Lipping. — Su 17.12.
Kauneimmat Joululaulut -mes-
su Tanja Häkkinen, kirkkokuo-
ro Leelo Lipping, kahvi — Su
24.12. messu, Marjanieni, Sa-
mi Nieminen. — Su 24.12. aat-
tohartaus Mika Kyytinen Vox
Cordium, Lipping. — Ma 25.12.
sanakirkko Jussi Kärmäran-
ta, kirkkokuoro, Lipping — Ti
26.12. messu Relja Nordström
vokaalilyhtye, Lipping. — Su
31.12. messu, Marjanieni. —
Ma 1.11. 11 sanakirkko, Kärmä-
ranta, S. Salminen. — La 6.1.
messu, Marjanieni, kah-
vit (Herät.yhd.seurat) S. Salmi-
nen. — Su 7.1. messu Nord-
ström, S. Salminen. — Su 14.1.
kaksikielinenmessu Häkkinen,
S. Salminen.
Joulukonsertti to 21.12. 18,
tenori Ville Salonen, piano/urut
S. Salminen, vap. pääsy, ohj.
10 €.

Yökirkko su 24.12. 22, Nord-
ström, Nieminen.
Ystävyysden ilt su 14.1.17.
Rovasti Voitto Vuolan muis-
toseurat su 17.12. 12, Antti
Koivisto, Matti Kaartinen, Vil-
ho Eskelinen, Miika Vuola, Ta-
pio Seppälä, Mika Kyytinen,
Lipping.
Kansainvälinen Majatalo-ila
ta to 18, 18.1. uusi nimikko-
lähettiläparimies Kirsi ja Marko
Piittala.
Naisten raamattupiiri ma 8.1.
18.

ISO KAPPELLI, KÄPPÄRÄ
Messu su 24.12. 14, Jari Suvila,
Vox Cordium, Leelo Lipping. —
Su 24.12. 15 Kyytinen.

LATTOMEREN KIRKKO
Sanakirkko ma 25.12. 10, Kärmä-
ranta, Nieminen.

PREIVIKIN KIRKKO
Messu ma 25.12. 12, Kärmä-
ranta, Nieminen.
Raamattupiiri ma 8.1. 18.
Säännöllinen toiminta alkaa
viikolla 2

OLOTUPA
Ojuntie 2, Vähärauman liike-
keskus, Ti-pe 10–14.
Kirjallisuuspiiri 1 krt. kk. ma
18, alk. 15.1. Janne ja Valeri-
na Sillas: *Uusi perhecamino*,
keskustelemassa Hannes Tiira.
— Tied. Majja-Leena Seppä-
lä p. 040 545 3834, mleenas@
icloud.com.
Viikkotoiminta: Ti Leskien
kahvila 10–12, ohjelmaa 11–
11.30, 9.1., 16.1., 23.1. — **ATK-**
kerho 12–14.30. 9.1., 16.1.,
23.1. — **Käppärän lähetys-**
piiri 18–19.30. — **Ke** Olotu-
pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

pa avoinna 10–14. — **Lähetys-**

VARHAISKASVATUS

Päiväkerho: vap. paik. jäljel-
lä (3–6 v. lapsille): marja.leh-
tonen@evl.fi, p. 0400 309 818.
Perhekerho: Olotupa ma
9.30–11.30, Pietniemen srk-ta-
lolla ke 10–12 ja Länsi-Porin
kko to 9.30–11.30.

VARHAISNUORISOTYÖ

Kokkikerho Kokkikerhot jatk.
vko 3. Pietniemen srk-talo: 1.–
6. lk. pojat ma 16–17.30. 1.–3.
lk. tytöt ti 16–17.30 ja 4.–7. lk.
tytöt ke 16–17.30.
Tyttöpoikakerho ma 18.30–
19.30. Lattomeren kirkko, Jatk.
vko 3.
Soppi-klubi (seurakunnan
oma pizza- ja peli-ilt) ke 18–
20, parilliset vkot, Pietniemen
srk-talo.

Sählykerho to, Länsi-Porin
kirkko: 1.–3. lk. 15–15.55 ja 4.–
6. lk. 16.05–17.
Nuorten ilt Länsi-Porin kirk-
ko pe 18.30
Iltamessu pe 18, Länsi-Porin
kko
Tied. kristiina.haarala@evl.fi p.
0400 309 816, jonathan.kyf-
fin@evl.fi p. 0400 309 859.

Meri-Pori

AHLAISTEN KIRKKO
Jumalanpalvelus su ja pyhä-
päivisin klo 10, ellei toisin mai-
nita: su 24.12. 16 Jouluharta-
us, Pirjo Tiira, Hanneli Grön-
lund.— Ma 25.12. 7 Joulukirk-
ko, Tiira, Tyni. — Ti 26.12. Jou-
lulaulukirkko, Helena Kuusi-
ranta, Hanneli Grönlund. —
La 6.1. messu, Heimo Hietan-
nen, Hanneli Grönlund. —
14.1. Messu, Tiira, Grönlund.
— **Sanajumalanpalvelus** su

17.12. Kasvinen, Tyni. — Su
31.12. Kasvinen, Grönlund. —
Ma 1.1. Kasvinen, Tyni. — Su
7.1. Kasvinen, Tyni. — 21.1.
Tiira, Tyni.
Joulurauhan julistus su
24.12. 12 kirkon portailia.

AHLAISTEN SEURAKUNTAKOTI
Raamattupiiri parittomat ma
13, 15.1.
Seurakuntapiiri ti 13, 9.1.,
16.1., 23.1.

PIHLAVAN KIRKKO
Jumalanpalvelus su ja pyhä-
päivisin klo 10: su 17.12. Mes-
su, Pirjo Tiira, Heli Lehtonen.—
Su 24.12. 16 Jouluhartaust, Hele-
na Kuusiranta, Pekka Tyni. —
Su 24.12. 22 Yökirkko, An-
na Kasvinen, Tyni. — Ma 25.12.
8 Joulukirkko, Hietanen, Grön-
lund, kirkkokuoro. — Ti 26.12.
Joululaulukirkko, Hietanen, Ty-
ni. — To 28.12. 18.30 Enkeli-
kirkko, Kasvinen, Tyni. — Ma
1.1. Messu, Tiira, Grönlund. —
La 6.1. Messu, Kuusiranta, Ty-
ni. — Su 7.1. Messu, Tiira, Grön-
lund. — Su 14.1. Messu, Kuusi-
ranta. — Su 21.1. Messu, Hietan-
nen. **Sanajumalanpalvelus** su
31.12. Kuusiranta, Tyni.
Jumalanpalvelusavustaja-
koulutus to 18.1. 18, ehtoollis-
avustajaksi, tekstinlukijaksi, tu-
le koulutukseen ja osallistu ju-
malanpalveluksiin.

PIHLAVAN KIRKON
SEURAKUNTASALI
Seurakuntapiiri parilliset ke
12, 10.1., 24.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

PIHLAVAN SEURAKUNTATALO
Raamattupiiri parittomat to
16, 4.1., 18.1.

ti. — Su 7.1. Rainerma, Pentti-
nen, Lahti. — Su 14.1. Pentti-
nen, Lahti. — Su 21.1. Rainer-
ma, Lahti.

Noormarkun Kirkkokuoro ke
16.30 alk 14.2.

Perhekerho to 9.15–11.15,
jatk.18.1. tiedot Elinalta, eli-
na.lehesvuori@evl.fi. Yhdessä
muiden kerholaisten kansa
leikitään, askarrellaan, lau-
letaan ja hiljennytään hartaus-
hetkessä, aamupala (2,50 e/
perhekunta).

NOORMARKUN PAPPILA
Aamurukoushetki ma 8.30,
k kaikille avoin. — **AVH-kerho**
ke 14: 10.1., 24.1. — **Hyvää**
mieltä arkeen -kerho ti 13:
23.1., 6.2.—**Miesten raamat-**
tu- ja rukouspiiri ma 18.30.
— **Miesten piiri** ti 13 alk. 9.1.
— **Naisten piiri** parilliset to
13, alk. 11.1. — **Työikäisten**
naisten raamattupiiri ke 18,
3.1. Kristiina Huhtanen. — **Ku-**
laisen län kerho ke 14, 17.1.,
31.1. — **Käsityöpiiri** to 10–12.
— **Women’s Bible Study /**
Naisten englanninkielinen
raamattupiiri to 18. Hilikka-
Liisa Viitala p. 044 595 7484.

REPOSAAREN HAUTAUSMAA
Sankarihautoilla kynttilöi-
den sytytys su 24.12. 10.30
Partiolippukunta Saaren kiertä-
jät ry, kynttilät sytytetään
Betlehemin Rauhan tulella.

REPOSAARI TALO
Joulutori la 16.12. 10–14, Kirk-
kotatu 20, partiolaiset myyvät
leivonnaisia, askarteluja, arpo-
ja ym.

VANHA SEURAKUNTATALO
Reposaaaren pappilan vie-
ressä
Kudontamahdollisuus joka
päivä, mattoja, poppanoita
ym. joka päivä, tarvittaessa
opastetaan. Tied. 050 328
6975.

KYLÄSAAREN
SEURAKUNTATALO
Messu su 7.1. 12, Pirjo Tiira,
Hanneli Grönlund.
Seurakuntapiiri parilliset ke
12, 10.1., 24.1.

KAANAAN KERHOHUONE
Naisten keskustelupiiri ti 16,
9.1., 16.1., 23.1.

DIAKONIA
Vastaanotot: Ahlainen ti
9–11, muuten sopi. muk.p.
0400 309 801. — **Reposaa-**
ri ke 9–11. — **Pihlava** ma ja pe
9–11.

Diakoniakirjpputori ma-pe
10–18, la-su 10–14, Pihlavan
Aarrealta, Huokotie 1, käynti
Pihlavan tieltä.

PARTIO
Saaren Kiertäjät ry Reposaa-
ren srk-talo (Merimiehenkatu
1a) toiminta jatkuu: **Ma 8.1.**
Sudenpennut 18–19, Seikkaili-
jat 18–19. Uudet ilmoittautujat
18–19 kololla. — **To 11.1.** Tar-
pojat 18–19.

LAPSET
Toiminta jatkuu 2018.

VARHAISNUORET
Toiminta jatkuu 2018.

NUORISOTYÖ
Toiminta jatkuu 2018.

NUORISOTYÖ

JATKOA SIVULTA 13

18, 10.1. Roomalaiskirje, Willman. — **Ikämieskerho**, Teljän kko, parilliset ti 14, 9.1. Jobin kirjan 3. luku, 23.1., Willman. — **40+ raamattupiiri**, Srk-keskus, parilliset su 16, 14.1. Esa Bär-lund 050 3654111.

RUOTSINKIELINEN TYÖ

De vackraste julsångerna lö 20.12. kl. 18, De Gamlas Hem, Tuomarinkatu 2, Willman, Grundstén, Sensångarna, glögg och pepparkakor.

LÄHETYS TYÖ

Sampolan lähetyspiiri (Puhurint. 22) joka toinen ti 18–19.30, jatk. 16.1. — **Ketjun kokoojat** (Srk-keskus, Eteläpuisto 10 A, 4. krs.) joka toinen ke 13–14.30, jatk. 17.1. — **Kylväjäpiiri** (Srk-keskus 4.krs) la 16.12. *Rakasta vihollistasi*, Luuk. 6: 27 – 38. Kuuntelemme Olavi Pel-tolan ajatuksia. Terveiset Kaukasiasta. Jatk. la 13.1. — **Sansan Hanna-piiri** jatk. ke 17.1. 17 Kyllikki Tukikkosella, Vimp-pankuja 8 as 1. — Lähetyspiiritied. lähetyspappi 0400 309 787, lähetysiti. 0400 309 450. — **Käden taidot -tuunausryhmä** – Puhtaan veden puolesta joka toinen ma 18.30, jatk 15.1. Teljän kko Helmikellari, Paukkunen.

DIAKONIATYÖ

Diakoniapiirit: **Pinomäen koulu** (Pinomäent. 190) parittomat to 13, jatk. 25.1, vetäjä Kulha. — **Väinölin kirkko** joka toinen to 13, 18.12. piiri-joululounas 11.30 Teljän kirkolla, jatk. 11.1. Tiia Verho tuo Nepaliln terveiset, 25.1. pastori. Muutto väistötiloihin tammikuussa voi vaikuttaa kokoon-tumisaikoihin, seuraa lehti-il-moitteita, vetäjä M. Salminen. **Päiväpiirit:** **Sampolan Tähti** (Puhurint. 1–3) joka toinen ti 15, alakr. kerhohuone, jatk. 9.1, vetäjä Sundell. — **Teljän kirkko** parittomat ma 13, piirien ohjelmallinen adv.lounas 18.12 11.30, Väisänen, Grundstén, Sundell, jatk. 15.11, vetäjä Paukkunen — **Uudenkoiviston vanhustentalo** (Kasvi-huoneenk. 1–3) joka toinen ti 13.30, jatk. 16.1, vetäjä Paukkunen. **Mielenterveysvertaistukiryhmä** Sampolan kerhoh. (Puhurint. 22) joka toinen to 17–18.30, jatk. 18.1. Väisänen ja Sundell. **Keskustelupiiri** Väinölin kko, 1 krt. kt. ti 12, jatk. 15.1.18. sovit. tuoloin kokoon-tumisesta, M. Salminen.

KUOROT

Teljän Kamarikuoro ma 18, viim. 18.12, alk. 15.1. Väinölin kko, Grundstén. — **Kirkkokuoro** to 18, viim. 21.12, alk. 11.1. Teljän kko, H. Salminen. — **Luminoso-kuoro** pe 16.30, viim. 15.12, alk. 12.1. Teljän kko, tied. H. Salminen. — **Iltapäiväkuoro** to 14, Srk-keskus 5. krs. musiikkisali, viim. 14.12, jatk. 11.1. Yitalo-Maunula. — Kuoroissa tilaa, mak-sutonta.

NUORISOTYÖ

X-öniä ke 18–21, Väinölin kko, viim. 13.12, jatk. 10.1. — **Nuorten illat** pe 18–22.30, Väinölin kko, viim. 15.12, — jatk.

Körttikarhu kääntää kylkeä

Mielikuviaan ja tietojaan herännäisyydestä eli körttiläisyydestä pääsee päivittämään Karhu kääntää kyl-keä –tapahtumassa 20. tam-mikuuta. Päivään mahtuu nykykörttiläisyyden tilitystä, veisuuta, seurat ja Jaakko Löytyn konsertti.

Seurapuhujaksi on lupautunut muun muassa Rakastajat-teatterin johtaja, näyttelijä Kai Tanner.

— Minulla oli aika rajoittunut, jopa negatiivinen kuva körttiläisyydestä. Nyt lähtökohta on mielenkiin-toinen ja inspiroiva. Myös suhteeni uskoon ja Juma-laan on monipolvinen, hän myöntää.

Karhu kääntää kylkeä

Tapahtumat lauantaina 20.1., os. Mikonkatu 8, rukoushuone.

Klo 13 Veisuut, Siionin vir-siä Jaakko Löytyn johdolla.

Noin 14.30 keittoruokailu, vapaaehtoinen maksu. Klo 15 Ajatuksia nykykörttiläisyydestä. Kokemuksiaan jakavat Elina Erkkola ja Ulla Suontausta. Kom-menttipuheenvuoroja, kysymyksiä, keskustelua.

Klo 16.30 musiikkia, Luk-

Tapahtuman veisuis-sa virsiin vie Jaakko Löytty. Suomi-gospelin suuri nimi kulkee vielä kesään asti He-rättäjä-yhdistyksen ”matka-veisaajana”.

— Kahden maan kansa-laisen matkalauluja –kon-sertissa laulan laajasti ym-märtäen koko maailman kansalaisuudesta, hän mu-toilee.

— Ensi kesän herättäjä-juhlien tunnuslause ”Lähel-lesi ikävöin” kaikuu kon-sertissa virsiansojen lisäksi rakkauslauluissa. Myös Afrikan ikävä tulee ilmi, ker-too Namibiassa kasvanut ja Senegalissa lähetystyössä ol-lut musikko.

Tapio Seppälä

Jaakko Löytty opettaa uusi Siionin virsiä ja laulaa Kahden maan kansalaisen matkalauluja. Seurapuhujiksi ovat lupautuneet muun muassa näyttelijä Kai Tanner ja kirjailija Tapio Koivukari.

Tämä karhu nukkuu perinteisen körttihiuvin alla. Tammikuussa talvi on puolivälissä ja karhu kääntää kylkeä.

Kristilliset yhdistykset

EVANKELIUMIYHDISTYS

Väinölin kirkko: Messu su klo 16, lapsille 2 pyhäkouluryhmää, kirkkokahvit: 17.12. Johan Helkkula. — 24.12. aattoharta-us Helkkula, ei kahvia. — Ma 25.12. 10 joulupäivän messu Helkkula, ei kahvia. — Ma 1.1. klo 16 Helkkula. Helkkula, Risto Auerma. — 14.1. Helkkula, Willman. — 21.1. Helkkula. — 28.1. Markus Malmivaara. **Sleyn rukoushuone**, Varvin-katu 3: Joulujuhla ma 17.12. 17.30 Väinölin kirkko, messun jälk. tarjoilua. — Kirtiryhmä to 4.1.18, lapsille omaa ohjelmaa, nyyttarit. — Perhekerho ke 10–12, parilliset vkot. — Nuorten raamti 19.

ESIKOISLESTADIOLAISET

Koivistonpuistikko 53: Seurat su 15, 17.12. Joulupuuro seurojen lähetysten hyväksi. 31.12. 1.1., 14.1., 21.1. — **Kuuntelut Jellivaaran jouluseuroista** 13, ma 25.12, to 28.12. — **Kuuntelut Turun loppiais-seuroista** su 7.1. 12. — **Käsi-työilto** to 18.

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS RY

Loppiaisseurat la 6.1. 10 Länsi-Porin kirkko, messun jälkeen seurat. **Siioninvirsisuoroja**, to 18.1. 19, Seurakuntakeskus 2. krs, kahvio. **Karhu kääntää kylkeä** la 20.1. Mikonkatu 8, ks s. 14.

KANSANLÄHETYS

Lähetyskoti, Srk-keskus, 5. krs. satakunnankl.fi, auki ma-to 10–15 ja sop. mukaan: Aamuruko-us pe 9–10 jatk. 12.1. — Epin piiri parilliset ma 16.30, jatk. 8.1. — Startti -raamattupiiri ti 18 jatk. 9.1. — Kohtaamisillat to 17.30: 18.1. VT:n esikuvat Kristuksesta osa I, Leppänen. 25.1. osa II, Leppänen, kahvit. — Kohtaamispaikkamessu su 14.1. 16, Leppänen, Hous-bänd, ehtoollinen, pyhäkoulu, kahvit. **Keski-Porin kirkko** Uuden-vuoden aattojuhla su 31.12. 19–21, Mario Heinilä, Rampe Tormälehto, Leppänen, Merja ja Pekka Laaksonen, Marjaana Perttula, ehtoollinen.

NAISTEN KAHVILA

Sanan siemeniä -ilta parilliset ke 18–19, toimintakautena.

TORSTAI-AKATEMIA

Kevään 2018 ohjelma: Hallituksen kärkihankkeet I & O 11.1. 14, Muutosagentti Pirjo Rehula, Satesote Opistotalon auditorio (Gallen-Kallelankatu 14, pohjakerros) — **Kurkistus lussien taa** 1.2.14 Teatterikierros Porin Teatterissa Porin teatteri (Hallituskatu 14). — **Satakunnan allergia- ja ast-mayhdistys esittänyt** 1.3. 14, Seurakuntakeskus 2.krs. — **Murteen merkeissä - Porin murrepiirin kirjat vuosi-en varrella** 5.4.14 Ulla H. Leino Seurakuntakeskus 2. krs. — **Retki Ulvilan kirkkoon ja Frii-tala-taloon** 17.5. 14 lähtö seurakuntakeskuksen edestä, hinta 15 e sis. matkat, oppituksen ja kahvin, tiedot ja ilmi. Mikko Salonen 044 730 9648.

KESKUSREKISTERI JA PUHELINVAIHDE

Avoimna ma-pe klo 8.30–15, to klo 17 asti.

HALLINTOVIRASTON AUKIOLOAJAT

Porin seurakuntien Hallintovi-rasto, Hallituskatu 9 b, auki ma-ke ja pe 8.30–15, to 8.30–17. Sulkeutuu ke 20.12, jo klo 12.

NTKY

Esivallankatu 6: Kultaisen iän kerho parilliset ma 13, 25.12, 9.1.

Pikkuenkelit valtaavat kirkon

Viatomien lasten päivänä 28. joulukuuta vietetään enkelikirkkoja, joissa lapset pukeutuvat enkeleiksi kirkkokansan iloksi.

Keski-Porin kirkossa enkelikirkkoa vietetään tänä vuonna jo 33. kerran. Kirkkoon tulee 24 pikkuenkeliä, koska siipiä on valmiina sen verran.

— Enkelikirkkoperinteen alussa enkeleillä oli aidot kynttilät, jolloin enkeleitä pystyi olemaan mukana vain kaksitoista. Kun vaihdoimme kynttilöiksi pattereilla toimivat, pystyttiin enkeleiden määrää lisäämään. Tänä päivänä mennään siipien määrän mukaan, Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) Satakunnan piirin enkelikirkkotyöryhmän jäsen Sirkku Laine kertoo.

Mukana toista kertaa

Jenna Meritähti, 8, sekä pikkusisko **Annika Meritähti**, 5, ovat jo toista kertaa enkeleinä Keski-Porin kirkon enkelikirkossa.

— Halusin tulla uudelleen enkeliksi, koska kirkossa saa laulaa. Ja kun mukana on paljon väkeä ja kaikki laulavat, kuulostaa se hienolta, Jenna Meritähti kuvailee.

— Laulat ovat kivoja. Enkelikirkossa lauletaan ainakin Jumalan kämmenellä, Annika Meritähti kertoo.

MML:n enkelikirkkotyöryhmän jäsenet

Unohtumaton nauru

Jumala ilmoitti olemassaolonsa niin konkreettisesti, että kovan kommunistin ja ateistinkin vastaväitteet luhistuivat ja Väinön oli pakko ottaa Jumala todesta. Hän tutustui Jumalaan ja Raamattuun syvällisesti.

Hänestä tuli armoitettu julistaja ja sielunhoitaja. Lapsena kuuntelin yhtenä korvana, kun hän istui meidän keinu-uolissamme ja kertoi kokemuksiansa.

— Kun tietyllä alueella miehiä alkoi tulla uskoon, aloin pitää heille raamattupiiriä. He osallistuivat siihen hyvin aktiivisesti, mutta sitten yksi miehistä jäi pois. Kun viikkoja kului, eikä miestä näkynyt, pelkäsin hänen luopuneen uskosta. Kuukausien kuluttua mies tuli takaisin vaivautuneen näköisenä. Illan aiheena oli: ”Älkää jättäkö omaa seurakun-

jaksavat järjestää enkelikirkon vuodesta toiseen lasten takia.

— Suurin palkinto minulle on, kun näen lasten jännityksen ja kirkkaat silmät, Sirkku Laine hymyilee.

— Tunnelma enkelikirkossa on käsin kosketeltava, työryhmän jäsen **Annika Puuska** kuvailee.

Kova kuhina sakastissa

Enkelikirkkoon ovat tervetulleita kaikki, lasten perheet ja isovanhemmat sekä sisarukset mukaan lukien.

— Enkelikirkkoa harjoitellaan lasten kanssa kaksi kertaa, jotta pukeutuminen ja kulkue saadaan sujumaan. Ennen enkelikirkkoa käy kirkon sakastissa kova kuhina, kun kaikki 24 pikkuenkeliä puetaan valmiiksi, Puuska kertoo.

Monet enkelit ovat vuosien saatossa olleet mukana monta kertaa. Nuorin enkeli on ollut vasta kaksivuotias, ja vanhimmat 13–14-vuotiaita. Mukana on tyttöjen lisäksi ollut myös poikia.

— Yleisön vastaanotosta riippuu, tuleeko lapsi uudelleen enkeliksi. Yleisöä on tyypillisesti ollut 400–900 henkilöä, joten enkelit kulkevat ilahduttamassa suurta joukkoa lähes täydessä kirkossa, Laine ja

Annika ja Jenna Meritähti odottavat jo innolla Keski-Porin Enkelikirkkoa.

Puuska toteavat iloisina.

Enkelikirkot 28.12.

Klo 18 Enkelikirkkoa vietetään Keski-

Porin, Noomarkun ja Ruosniemen kirkkoissa, sekä klo 18.30 Pihlavan kirkossa.

teksti ja kuva: VAULA WRANG

koi nauraa omalle kömmähdykselleen.”

— Nauru kohosi syvältä sydäimestä, ellei peräti vatsasta asti ja oli voimakasta kuin suuren kosken pauhina. Tuntui siltä kuin pirtin seinät olisivat levinneet ja katto kohonnut sen naurun voimasta. Suuren ja armollisen Jumalan kohdannut ihminen tunnusti turvallisesti oman pienuutensa.”

Kertomus jatkui. Miehet rukoilivat yhdessä, mutta mitään ei tapahtunut. Seuraavana aamuna mies kuitenkin huomasi olevansa täysin terve. Hän meni uudelleen kirurgin vastaanotolle ja kertoi Jeesuksen keskellä. Hän näki jo hengessä Taivaan kirkkauden portit ja tiesi niiden pian avautuvan itsellensä. Hänen onnellisen naurunsa raikui täynnä riemua! Se vasta oli naurua se! Sitä naurua minä en voi koskaan unohtaa.”

Miehen tutkimisen jälkeen kirurgin oli pakko myöntää, että Jumala oli tehnyt suuren ihmeen.

Muutama vuosi sitten sanoin sisarelleni:

SINIKKA HENNINGEN
KIRJOITAJA ON ELÄKKEELLÄ OLEVA
NUORISONOHJAAJA PORISTA.

hyvä kysymys

Diakoniatyö varautuu avuntarpeen lisääntymiseen jouluaikana

Jouluaika on monelle vaativalle aikaa henkisesti ja aineellisesti. Esimerkiksi vanhusten, sairaiden, yksinäisten, työttömien ja vähävaraisten avuntarve korostuu väistämättä.

Diakoniatyöntekijä Elina Virtalaine Keski-Porin seurakunnasta, millä tavoin diakoniatyössä on varauduttu jouluajan erityistarpeisiin?

— Vaikka jo ennakkoon tiedämme varautua kiireisiin, pysyy meidän työkalupakkimme silti ennallaan. Kassammekaan ei ole vielä aivan tyhjä, mutta koska avuntarvitsijoiden määrä on suuri, otamme erittäin mielellämme vastaan lahjoituksia yksityisiltä, järjestöiltä ja yrityksiltä, jotta voisimme auttaa paremmin.

— Mitä varhaisemmassa vaiheessa lahjoit-

tukset tulevat, sitä helpompaa meidän on mitoitaa resurssimme oikein.

Miten köyhyys mielestäsi määritellään?

— Tämä on vaikea kysymys. Perhe voi elää työttömyysrahan varassa ja kaikki on mitoitettu erittäin tarkasti. Silti he pystyvät pärjäämään arjessa.

— Sen sijaan toinen perhe, jolla on autoja asuntopelkaa ja jossa tulotaso on romah- tanut työttömyyden takia, voikin äkkiä olla suurissa vaikeuksissa. Asunnon myyntikään ei välttämättä ole helppoa ja velkaa voidaan joutua maksamaan pois uudella velalla.

Millaisten erityisryhmien ongelmat erityisesti nousevat pintaan jouluaikana?

— Aika paljon juuri pienituloisten, lapsi-

perheiden ja yksinhuoltajien ongelmat. Myös yksinäiset voivat olla pulassa, mikäli heidän verkostonsa ovat ohuet. Yksinäisten taloudelliset kulut ovat myös isommat, koska he vastaavat omin päin aivan kaikesta.

— Monien palkkatulot ovat yllättävän pienet. On myös ihmisiä, jotka eivät ongelmistaan huolimatta kehtaa hakea apua, vaikka he olisivat siihen täysin oikeutettuja. Toivon, että todella ahtaalla olevat rohkaistuisivat hakemaan apua.

Millaisia ilmiöistä olet itse erityisen huolissasi?

— On perheitä, joissa sekä aineelliset että henkiset voimavarat ovat täysin lopussa, jolloin vaarana on henkinen lamaantuminen, mikä on seurausta vaikeasta pitkästä ja

tuloksettomasta työhästä.

— Erityisen huolissani olen siitä, että työttöminä olleita syyllistetään tilanteestaan. Työttömyysturvaa pitäisi myös saada nykyistä nopeammin palkkatulojen jälkeen maksuun, jottei kohtuuttoman pitkiä tulo-katkoja tulisi.

Tuleeko mieleesi mitään rohkaisevaa havaintoa?

— Ne, jotka itse ovat olleet tai ovat hädässä, auttavat vielä huonommassa asemassa olevia mielellään, koska he tietävät, mitä on olla vaikeuksissa.

MATTI KUHNA

Jouluaaton hartaudet ja joulukirkkot

Aattohartaudet 24.12.

Länsi-Porin kirkko klo 10, Minna Marjaniemi, Sami Nieminen.

Noormarkun kirkko klo 10 messu. Klo 15.

Metsäkappeli klo 12, Mika Kyytinen, Pekka Tyni. Klo 14 Perhehartaus, Pirjo Tiira, Pekka Tyni.

Reposaaren kirkko klo 12, Anna Kasvinen, Hanneli Grönlund. Klo 14, Helena Kuusiranta, Hanneli Grönlund.

Väinölän kirkko klo 13, Seimen äärellä, Noora Tapiainen, Eija Kymäläinen, Hanna Salminen, Luminoso-kuoro. Klo 16, Aattohartaus, Johan Helkkula.

Käppärän iso-kappeli klo 14, Jari Suvila, Leelo Lipping, Vox Cordium. Klo 15, Mika Kyytinen, kanttori Teljästä.

Ruosniemen kirkko klo 14.30, Aattohartaus ja kauneimmat joululaulut, Pekka Aalto, Päivi Holkko.

Lassilan kirkko klo 15, Kari Penttinen, Heli Lehtonen, Kirkkokuoro.

Lavian kappeli klo 15.

Noormarkun kirkko klo 15.

Ahlaisten kirkko klo 16, Pirjo Tiira, Hanneli Grönlund.

Keski-Porin kirkko klo 16, Tuija Kruus, Juhani Romppanen.

Lavian kirkko klo 16.

Länsi-Porin kirkko, klo 16, Mika Kyytinen, Leelo Lipping, Vox Cordium.

Pihlavan kirkko klo 16, Helena Kuusiranta, Pekka Tyni.

Teljän kirkko klo 16, Kaisa Huhtala, Silja-Maaria Kavasto, Anne-Marie Grundstén, laulu Johannes Pessi.

Lapsiperheiden

aattohartaudet 24.12.

Keski-Porin kirkko klo 12.30, Heikki Hesso, Markus Salovaara, Kuorojen laulajia Cygnaeuksen koulusta ja Porin Poikakuorosta, joht. Minna Särkinen, Päivi Holkko.

Väinölän kirkko klo 13, Seimen äärellä, Noora Tapiainen, Hanna Salminen, Luminoso-kuoro.

Metsäkappeli klo 14, Pirjo Tiira, Pekka Tyni.

Julbön

Norrmark kyrka kl 13, julaftons andakt.

Keski-Porin kirkko klo 14.30, Jarkko Willman, Guido Kriik.

Joulurauhan julistus

Kartanon leikkikenttä to 21.12. klo 18, Westerlund, Pia Ylitalo-Maunula.

Sampolan kerhohuone la 23.12. klo 18, Sundell.

Pinomäen koulun takainen metsä la 23.12. klo 19, Willman

Ahlaisten kirkon portailla su 24.12. klo 12.

Yökirkot 24.12.

Keski-Porin kirkko klo 21, jouluyön musiikki, sopraano Marja Haapaniemi, PTS Brass Quintet, urut Juhani Romppanen.

Pihlavan kirkko klo 22, Anna Kasvinen, Pekka Tyni.

Teljän kirkko klo 22, jouluyön messu, Lauri Westerlund, Janne Pelto-Piri, Pia Ylitalo-Maunula.

Länsi-Porin kirkko klo 22, musiikillinen jouluyön hartaus, pastori Reija Nordström, huilu Katri Keskinen, säestykset ja laulu Sami Nieminen, laulu Sonja Lindén.

Joulukirkkot 25.12.

Ahlaisten kirkko klo 7, Pirjo Tiira, Pekka Tyni.

Keski-Porin kirkko klo 8, Pekka Aalto, Guido Kriik.

Lassilan kirkko klo 8, Jaakko Rainerma, Heli Lehtonen.

Lavian kirkko klo 8.

Länsi-Porin kirkko klo 8, Sanajumalanpalvelus, Jussi Kärmeranta, Leelo Lipping, kirkkokuoro.

Noormarkun kirkko klo 8.

Pihlavan kirkko klo 8, Heimo Hietanen, Hanneli Grönlund, kirkkokuoro.

Reposaaren kirkko klo 8, Anna Kasvinen, Sini Tuomisalo.

Teljän kirkko klo 8, Jouluaamun sanajumalanpalvelus, Juha Väisänen, Jarkko Willman, Hanna Salminen, Teljän kirkkokuoro.

Ruosniemen kirkko klo 10, Pasi Virta, Seurakuntakuoro, Päivi Holkko, glögiä ja pipareita.

Lattomeren kirkko klo 10, Jussi Kärmeranta, Sami Nieminen.

Martintalo klo 10, Aku Keltto, Piia Heininen.

Metsäkappeli klo 10, Heimo Hietanen, Hanneli Grönlund, kirkkokuoro.

Väinölän kirkko klo 10, Johan Helkkula.

Yyterin kylpylähotellin ranta klo 10, Anna Kasvinen (huonolla säällä sisällä, Pekka Tyni).

Preiviikin kirkko klo 12, Jussi Kärmeranta, Sami Nieminen.

Jouluhartaudet: Klo 18 Noormarkun pappila, Joulun Valo syttyy, joulun tunnelmaa, Kauneimpia Joululauluja, tarjoilua, joulun sano-maa.

Tapaninpäivän

jumalanpalvelukset 26.12.

Ahlaisten kirkko klo 10, joululaulukirkko, Helena Kuusiranta, Hanneli Grönlund.

Keski-Porin kirkko klo 10, messu, Laura Koukkari, Pekka Aalto, Päivi Holkko.

Lavian kirkko klo 10.

Länsi-Porin kirkko klo 10, messu, Reija Nordström, Vokaaliyhtye, Leelo Lipping.

Noormarkun kirkko klo 10, messu.

Pihlavan kirkko klo 10, joululaulukirkko, Heimo Hietanen, Pekka Tyni.

Teljän kirkko klo 10, messu, Jarkko Willman, Kaisa Huhtala, Anne-Marie Grundstén.

Reposaaren kirkko klo 12, joululaulukirkko, Helena Kuusiranta, Hanneli Grönlund.

Seurakuntakeskus klo 14, Tapaninpäivän virsi ja sana, Pirkko Heikkilä, Irma Kiviniemi, Mar-ketta Lehto.

Enkelikirkot 28.12.

Keski-Porin kirkko klo 18, Laura Koukkari, Guido Kriik.

Noormarkun kirkko klo 18.

Ruosniemen kirkko klo 18, Pekka Aalto, Päivi Holkko.

Pihlavan kirkko klo 18.30, Anna Kasvinen, Pekka Tyni.

Rauhallista joulua ja siunausta uudelle vuodelle

Keski-Porin seurakunta
Meri-Porin seurakunta

Lavian seurakunta
Noormarkun seurakunta
Porin ev.lut. seurakuntayhtymä

Länsi-Porin seurakunta
Porin Teljän seurakunta